

การนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการทางวิชาการที่ช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งที่จะพัฒนาครูผู้สอนเป็นหลัก เนื่องจากปรัชญาของการนิเทศศึกษามีความเชื่อว่า ครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการศึกษา ครูเป็นผู้นำกระบวนการและองค์ประกอบอื่นๆมาใช้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และกระตุ้นครู เพื่อป้องกันความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน ช่วยแก้ไขปรับปรุงคุณภาพการจัดการกิจกรรมการศึกษา รวมทั้ง เป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ และการส่งเสริมให้มีการริเริ่มทดลองใหม่ๆ ด้านการศึกษา

การนิเทศงานการศึกษานอกโรงเรียน เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนประชาชน ผู้นำหมู่บ้าน และอาสาสมัครในพื้นที่ โดยการนิเทศงานการศึกษานอกโรงเรียน เน้นกระบวนการของการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน นำมาใช้ในการคิดการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางาน ด้วยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพ ตรงตามนโยบาย จุดหมาย แผนงาน หลักการที่กำหนดไว้ โดยผ่านกระบวนการสื่อสารแบบสองทาง คือ การรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับ เป็นวิธีการบริหารองค์การแบบแนวราบด้วยการมีแผนงานที่ชัดเจนบนพื้นฐานของมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

จุดมุ่งหมายของการนิเทศงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) โดยทั่วไปการนิเทศ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เกิดผลงานที่ดี มีคุณภาพสูงขึ้น ด้วยการพัฒนาครู ช่วยเหลือครู ให้มีความสามารถในการพัฒนางานด้านหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ส่งเสริมให้มีการริเริ่มทดลองใหม่ๆ ด้านการศึกษา รวมทั้งช่วยประสานงานและความร่วมมือ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการร่วมพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติตามความมุ่งหมายที่หลักสูตรและสถานศึกษากำหนดไว้

ทั้งนี้ การนิเทศงานการศึกษานอกโรงเรียนมีจุดมุ่งหมาย ๔ ประการ คือ

๑. เพื่อพัฒนาผู้สอน/วิทยากรให้มีคุณภาพสูงขึ้น สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ ผู้ปฏิบัติงาน และประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และเทคนิควิธีการซึ่งกันและกัน อันเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพของคนในแนวทางการศึกษานอกระบบด้วย

๒. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยการนิเทศงานการศึกษานอกโรงเรียนจะส่งเสริมให้บุคลากรที่ปฏิบัติงาน มีความเข้าใจในนโยบาย ปรัชญา และหลักการของงานการศึกษานอกโรงเรียน ตลอดจน เทคนิค วิธีการทำงาน ที่สอดคล้องสัมพันธ์กับหลักการดังกล่าว ทำให้เกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้ง ยังเป็นการเร่งรัดงานให้ดำเนินไปสู่จุดหมายโดยรวดเร็ว

๓. เพื่อการสร้างขวัญและกำลังใจ เพราะการนิเทศงานการศึกษานอกโรงเรียน จะส่งเสริมการทำงานเป็นทีม โดยที่ผู้นิเทศ ผู้ปฏิบัติงาน และประชาชนกลุ่มเป้าหมาย มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิดซึ่งกันและกัน สนับสนุนความเป็นผู้นำภายในกลุ่มด้วยตนเอง รวมทั้ง การสร้างเครือข่ายข้อมูลที่มี

ประสิทธิภาพต่อการพัฒนาตนเองและพัฒนาคุณภาพของงานด้วย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงานเป็นอย่างยิ่ง

๔. เพื่อการประเมินภาพรวมของงานการศึกษานอกโรงเรียนของหน่วยงาน ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ เพื่อการวินิจฉัย สั่งการ กำหนดนโยบายของผู้บริหาร และตัดสินใจส่งเสริม พัฒนา เผยแพร่ หรือปรับปรุงงานในความรับผิดชอบต่อไป

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทางวิชาการในการทำงานร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ โดยการนิเทศการศึกษา มีวัตถุประสงค์ สรุปได้ดังนี้

๑. ช่วยให้ผู้ครูเห็นและเข้าใจถ่องแท้ในวัตถุประสงค์ของการศึกษา และหน้าที่โดยเฉพาะของสถานศึกษา ที่จะดำเนินงานไปสู่วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๒. ช่วยให้ผู้ครูเห็นและเข้าใจในความต้องการของผู้เรียน และปัญหาต่างๆของผู้เรียน เพื่อการสนับสนุนการจัดการศึกษา ให้สนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างดีที่สุดที่จะทำได้ ตลอดจน ช่วยแก้ไขปัญหและป้องกันสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นและเกิดผลกระทบแก่ผู้เรียน

๓. ช่วยสร้างครูให้มีคุณลักษณะแห่งความเป็นผู้นำทางวิชาการ

๔. ช่วยส่งเสริมขวัญและกำลังใจของคณะครูให้อยู่ในสภาพที่ดีและเข้มแข็ง เพื่อปฏิบัติงานร่วมกันด้วยกำลังสติปัญญา ให้บรรลุจุดประสงค์หลักของสถานศึกษา

๕. ช่วยพิจารณาความเหมาะสมของงานให้ถูกต้องกับความสามารถของครูแต่ละคน และช่วยกระตุ้นประคับประคองให้ครูใช้ความสามารถของตนในการปฏิบัติงานให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

๖. ช่วยให้ผู้ครูพัฒนาการสอนให้มีคุณภาพ

๗. ช่วยฝึกครูใหม่ให้เข้าใจในงานตามบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา

๘. ช่วยประเมินผลงานของครู โดยใช้ผลการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ

๙. ช่วยให้ผู้ครูรู้จักค้นหาจุดยากลำบากในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน และช่วยครูวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม

๑๐. ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลในการทำงานร่วมกันเกี่ยวกับการนิเทศการสอน

การนิเทศภายในสถานศึกษา

การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการทางวิชาการเพื่อพัฒนางานของสถานศึกษา ตามสาระที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ที่กำหนด ทั้งนี้ กิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และมีการดำเนินงานในสภาพพื้นที่และสภาพสังคมที่แตกต่างกัน รวมทั้ง ครู กศน. ในสังกัดของสถานศึกษา ก็มีความหลากหลายตามประเภทของกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนั้น การนิเทศภายในสถานศึกษา ด้วยกระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล จึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการช่วยพัฒนาศักยภาพของครู ให้เป็นผู้นำทางการจัดการศึกษาเพื่อประชาชน ส่งเสริมให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพ เป็นไปตามนโยบายและจุดเน้นที่สำนักงาน กศน. กำหนดไว้

การนิเทศภายใน เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ และระบบการประกันคุณภาพ ที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการนิเทศจะสะท้อนการปฏิบัติงานที่จะนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา

การนิเทศภายใน หมายถึง การนิเทศโดยบุคลากรภายในสถานศึกษา โดย ผู้นิเทศอาจเป็นผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน หรือผู้ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะนิเทศภายในสถานศึกษา

การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้ทำหน้าที่นิเทศ และผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ในการร่วมพิจารณาปัญหา แสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา หาหนทางในการทำงานร่วมกัน จัดระบบนิเทศที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีการพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติ รวมถึงศักยภาพ การปฏิบัติงานที่มีคุณภาพของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของงาน ขวัญ กำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน และความพึงพอใจของประชาชนที่รับบริการ

การนิเทศภายในสถานศึกษา จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษา โดย การนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีคุณภาพและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของงานอย่างเป็นระบบนั้น ในการนิเทศ จึงนิยมใช้การนิเทศด้วยวงจรคุณภาพ (Deming Cycle) ประกอบด้วยองค์ประกอบของกระบวนการ คือ P (Plan : การวางแผน) D (Do : การดำเนินงาน) C (Check : การตรวจผลลัพธ์) A (Act : การแก้ไขปรับปรุง) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา

หลักการนิเทศภายในสถานศึกษา

การนิเทศภายในสถานศึกษา มีหลักการ ดังนี้

๑. ยึดความถูกต้องตามหลักวิชาการ การนิเทศที่ดีและมีคุณภาพ ต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นเป็นตอนอย่างต่อเนื่อง สามารถตรวจสอบเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้
๒. พัฒนาและส่งเสริมให้ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกคน ได้มีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็น ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สร้างความเชื่อมั่น ให้มีทัศนคติและอุดมการณ์ในการสอน
๓. มีความเป็นวิทยาศาสตร์ สามารถพิสูจน์ได้ถึงเหตุและผล รวมทั้งข้อเท็จจริงต่าง ๆ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลและรองรับด้วยข้อมูลสารสนเทศ มีการสรุปผล สามารถอ้างอิงและมีความน่าเชื่อถือ

๔. มีความยืดหยุ่น สามารถที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการ วิธีนิเทศให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้มากที่สุด

๕. เป็นกิจกรรมที่เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้รับการนิเทศ

๖. เป็นกิจกรรมที่ตักตักยภาพของผู้รับการนิเทศมาใช้ในการพัฒนา

๗. กิจกรรมการนิเทศตรงกับความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครู

๘. จัดสภาพแวดล้อมและแหล่งวิทยาการให้เอื้อต่อการทำงาน ตลอดจนบรรยากาศที่เป็นกันเองมีกระบวนการทำงานเป็นทีม

๙. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เพื่อสร้างความคุ้นเคย และเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครู

บทบาท/หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้นิเทศภายในสถานศึกษา

ผู้นิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นบุคลากรที่อยู่ในสถานศึกษา สามารถกำหนดภารกิจที่จะปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้ตรงกับสภาพปัญหา สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรในการพัฒนาคุณภาพการบริหารและจัดการศึกษา ซึ่งผลที่ได้รับจะมีอิทธิพลต่อการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากหลักการในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อการแก้ปัญหาให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายขององค์กรในการพัฒนาคุณภาพการบริหารและจัดการศึกษาของผู้นิเทศภายในสถานศึกษาดังกล่าว ผู้นิเทศภายในสถานศึกษา จึงต้องทำงานร่วมกับครูในลักษณะของการเป็นทีมงานเดียวกัน ด้วยการเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการใช้กระบวนการกลุ่มในการแก้ปัญหาและพัฒนางาน โดยไม่นำบทบาทและหน้าที่ในฐานะของผู้บริหารมาใช้ในการสั่งการ ตรวจสอบหรือประเมินผลโดยเด็ดขาด แต่ต้องเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงานให้เป็นบรรยากาศทางวิชาการ สามารถสรุปบทบาท/หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้นิเทศภายในสถานศึกษาได้ ดังนี้

๑. วางแผนการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม (ทำงานเป็นทีม)

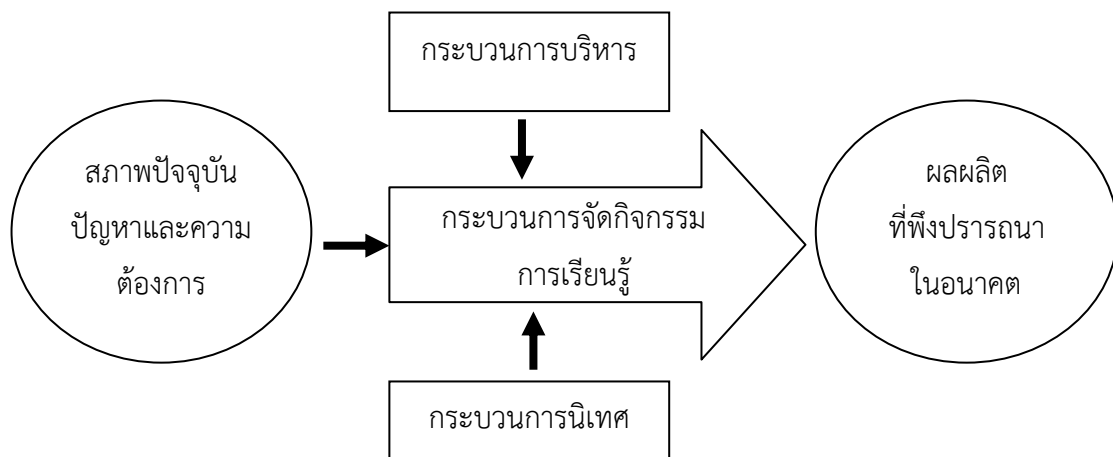
๒. ปฏิบัติการนิเทศตามแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา

๓. ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้ตามที่ต้องการในการพัฒนา

๔. ปฏิบัติงานวิชาการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

จากข้อมูลการนิเทศการศึกษาและการนิเทศภายในสถานศึกษา สามารถนำเสนอกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ตามแผนภูมิดังนี้

กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แผนภูมิกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากแผนภูมิกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาข้างต้น สามารถอธิบายได้ว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องเริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลสารสนเทศสภาพการดำเนินงานปัจจุบันของสถานศึกษา รวมถึงปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนที่ต้องการรับการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน นำสู่กระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยระหว่างดำเนินการตามกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับ กระบวนการบริหาร ซึ่งได้แก่การควบคุมการใช้งบประมาณ การจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการบริหารจัดการด้านวัสดุ และการอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้การดำเนินการจัดการเรียนรู้เป็นไปได้อย่างเรียบร้อย ทั้งนี้ ขณะที่กระบวนการจัดการเรียนรู้ดำเนินการอยู่ สถานศึกษา โดยคณะนิเทศต้องดำเนินการนิเทศกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อสังเกตการณ์จัดการเรียนรู้ของครูว่า มีการดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้หรือไม่ ครูผู้สอนมีการดำเนินการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างไร สภาพของผู้เรียนในระหว่างการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างไร เมื่อได้รู้ข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว ผู้ทำหน้าที่นิเทศ จะประมวลข้อมูล พร้อมให้ข้อนิเทศ คือ การเสนอแนะ แนะนำ อธิบาย เพื่อแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา การจัดการกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของครู เพื่อให้เกิดผลผลิตตามที่พึงปรารถนา บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรและสถานศึกษากำหนด

บุคลิกและคุณลักษณะของผู้นิเทศที่พึงประสงค์

ผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในสถานศึกษา เป็นผู้ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือ แนะนำข้อมูลทางวิชาการให้แก่ครู เพื่อให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการนิเทศนั้น ต้องทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในสถานศึกษา และครูผู้สอน เพื่อร่วมมือกันเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ ดังนั้น ผู้ทำหน้าที่นิเทศภายใน จึงจำเป็นต้องมีบุคลิกลักษณะที่ดี เพื่อให้ผู้รับการนิเทศ เกิดศรัทธาและการยอมรับ ดังนี้

๑. มีภูมิรู้ ภูมิธรรม ภูมิฐาน

ภูมิรู้ หมายถึง การเป็นบุคคลผู้มีความรู้เชิงวิชาการตามบทบาทหน้าที่ รวมทั้ง มีความรู้ในการจัดการกิจกรรม กศน. มีความสามารถในการสื่อสาร เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และเป็นที่ปรึกษาที่ดี

ภูมิธรรม หมายถึง การเป็นบุคคลผู้มีเมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่

ผู้รับการนิเทศ มีความอดทน และมั่นคงในอารมณ์

ภูมิฐาน หมายถึง การเป็นบุคคลผู้มีการแต่งกายดี สะอาด พุดจาไพเราะ และ
มีมนุษยสัมพันธ์ดี

๒. มีภาวะผู้นำ

หมายถึง การเป็นบุคคลผู้มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม มีระบบในการทำงาน
ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความจริงใจ และเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์

๓. มีส่วนร่วมกับสังคม

หมายถึง การเป็นบุคคลผู้ที่เข้าใจเข้าถึงชุมชน การมีส่วนร่วม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีจิต
บริการ และเป็นนักประสานงานที่ดี

กระบวนการนิเทศ

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทางวิชาการที่ช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งพัฒนาครูผู้สอนเป็นหลัก ด้วยวิธีการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของ ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนประชาชน ผู้นำหมู่บ้าน และอาสาสมัครในพื้นที่ เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของสังคม ชุมชน และประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

ทั้งนี้ การนิเทศการศึกษานอกโรงเรียน สามารถแบ่งรูปแบบการนิเทศการศึกษาได้ ๒ ลักษณะ คือ

๑. การนิเทศภายนอก (External Supervision) เป็นการนิเทศโดยบุคลากรที่ไม่ได้อยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน เช่น การนิเทศของ ผู้บริหารของหน่วยงานภายนอก ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ ของสำนักงาน กศน.จังหวัด เป็นการมองงานและพัฒนางานจากบุคคลภายนอก

๒. การนิเทศภายใน (Internal Supervision) เป็นการนิเทศโดยบุคลากรที่อยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน เป็นการมองงานและพัฒนางานโดยผู้ร่วมปฏิบัติงานด้วยกัน ซึ่งสามารถช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันทีที่สามารถแก้ไขหรือพัฒนางานให้ดีขึ้นได้ และยังเป็นการลดช่องว่างระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานอีกด้วย

การดำเนินการนิเทศการศึกษา สำหรับการนิเทศการศึกษานอกโรงเรียน มีกระบวนการนิเทศ แบ่งออกเป็น ๖ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การศึกษาสภาพปัญหาหรือความต้องการของการนิเทศ
๒. การวางแผนการนิเทศ
๓. การเตรียมการนิเทศ
๔. การปฏิบัติการนิเทศ
๕. การประเมินผลและปรับปรุงการนิเทศ
๖. การรายงานผลการนิเทศ

๑. การศึกษาสภาพปัญหาหรือความต้องการของการนิเทศ

การดำเนินการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารหรือผู้นิเทศภายในสถานศึกษา มักจะมีข้อคำถามว่า “ทำไมต้องนิเทศงานนั้น ๆ” และมักจะได้อธิบายว่า “เพราะงานนั้นยังมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน หรือการจัดการเรียนการสอนยังไม่มีประสิทธิภาพ” โดยผู้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศภายในสถานศึกษา อาจจะสามารถศึกษาข้อมูลได้จากรายงานผลการปฏิบัติงาน ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน หรือจากข้อมูลการสำรวจ สัมภาษณ์ ข้อมูลจากการติดตามผลการดำเนินงาน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศภายในสถานศึกษา สามารถทราบข้อมูลสภาพการดำเนินงาน หรือปัญหาการดำเนินงานของสถานศึกษา ที่แท้จริง และสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดและจัดวางแผนการนิเทศ เพื่อการแก้ปัญหา หรือพัฒนางานได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นและเป็นอยู่

๒. การวางแผนการนิเทศ

ผลจากการศึกษาปัญหาข้างต้น มีผลให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศภายในสถานศึกษา ต้องวางแผนเพื่อการแก้ปัญหาหรือพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการวางแผนการนิเทศนั้น เป็นการดำเนินงาน

ร่วมกันระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติหน้าที่ในเทศภายใน ซึ่งต้องมีการกำหนดจุดประสงค์ วิธีการ เครื่องมือ สื่อ ในการนิเทศ และระบุการประสานงานบุคคลที่เกี่ยวข้อง การจัดสรรงบประมาณ และการประเมินผลให้ชัดเจน

การวางแผนการนิเทศ เป็นการเตรียมการเพื่อปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างมีระบบ แผนการนิเทศเปรียบเสมือนแผนพัฒนาบุคลากร และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แผนนิเทศที่ดีต้องประกอบด้วย

๑. การสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของการนิเทศ
๒. การวางแผนการนิเทศ
๓. สร้าง/เลือกเครื่องมือและเทคนิคการนิเทศ
๔. การปฏิบัติตามแผน
๕. การสรุปรายงานผลการนิเทศ

๓. การเตรียมการนิเทศ

การเตรียมการนิเทศเพื่อสามารถปฏิบัติการนิเทศให้บรรลุเป้าหมายโดยเตรียมการอนุมัติโครงการ งบประมาณ การประสานงานบุคคลที่เกี่ยวข้อง กำหนดเนื้อหาในการนิเทศ จัดเตรียมเครื่องมือ/สื่อ นิเทศ วิธีการนิเทศ วิธีการติดตามผลและการรายงานผลการนิเทศ

๔. การปฏิบัติการนิเทศ

การดำเนินการนิเทศเราสามารถเลือกใช้หลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสม แต่เราก็ควรวางแผนวิธีการ นิเทศให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ วิธีการนิเทศและเทคนิคการนิเทศ จะกล่าวรายละเอียดในตอนต่อไป

๕. การประเมินผลและปรับปรุงการนิเทศ

เมื่อปฏิบัติการนิเทศแล้วควรจะมีการประเมินผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ผลการนิเทศเป็นอย่างไร หากมีปัญหาต้องตรวจสอบดูใหม่ แล้วปรับปรุงการนิเทศ และประเมินผลอีกครั้ง เมื่อพอใจแล้วจึงถือว่าการนิเทศนั้นประสบผลสำเร็จ

๖. การรายงานผลการนิเทศ

เมื่อสิ้นสุดผลการนิเทศแต่ละครั้ง ควรรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบ โดยทำเป็นบันทึก ข้อความ หรือแบบรายงาน ที่กำหนดไว้ในหัวข้อประเด็นต่าง ๆ เช่น

- ผู้นิเทศ (ใครคือผู้นิเทศ)
- ผู้รับการนิเทศ
- วันเดือนปีที่นิเทศ
- กิจกรรมที่นิเทศ
- เนื้อหาสาระที่นิเทศ
- การประเมินผลของผู้รับการนิเทศ

สถานศึกษากับการนิเทศภายใน

การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานเพื่อการร่วมแก้ไขปัญา ปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอน เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุถึงเป้าหมาย คือ คุณภาพของผู้เรียนตามที่หลักสูตรและสถานศึกษาได้กำหนดไว้

ประโยชน์ของการนิเทศภายในสถานศึกษา

จากสาระสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา มีประโยชน์ดังนี้

๑. เป็นการใช้ทรัพยากรบุคคลภายในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด
๒. บุคลากรผู้นิเทศภายในเป็นผู้ที่รู้ปัญหาจริงมากกว่าผู้นิเทศภายนอก ทำให้สามารถแก้ไขปัญหได้รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์
๓. เป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน และเป็นรูปแบบการบริหารองค์กรในลักษณะของการทำงานเป็นทีม

การดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา ให้ประสบความสำเร็จนั้น ในการดำเนินการนิเทศ มีกระบวนการนิเทศภายในที่สามารถอธิบายได้ดังนี้

กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา มี ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑. นิเทศแบบเป็นทางการ เป็นการนิเทศที่มีการวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบ มีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจ มีการทำงานเป็นทีม มีการพูดคุยระหว่างผู้นิเทศและผู้บริหารนิเทศ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศภายใน รวมทั้ง การรายงานผลการนิเทศ

๒. การนิเทศแบบไม่เป็นทางการ เป็นการนิเทศในระหว่างการจัดกิจกรรมนอกแผนที่กำหนด โดยมีการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ และมีการใช้เครือข่ายร่วมนิเทศ เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหรือนักศึกษาที่ร่วมกิจกรรม เป็นผู้ร่วมนิเทศ

ขั้นตอนการนิเทศภายในสถานศึกษา

การดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา ชี้แจงและสร้างความเข้าใจกับบุคลากรภายในสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย ให้เข้าใจ และเห็นความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษา รวมทั้ง ร่วมรับทราบปัญหาการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา โดยร่วมกันศึกษานโยบาย และร่วมกำหนดเป้าหมาย กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เทคนิควิธีการนิเทศ ฯลฯ

๒. ผู้บริหารสถานศึกษา จัดทำคำสั่งแต่งตั้งบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะผู้นิเทศภายในของสถานศึกษา พร้อมจัดให้มีการเสริมสร้างความรู้แก่บุคลากรผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาด้วย เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาร่วมกัน

๓. คณะผู้นิเทศภายในสถานศึกษา ดำเนินการวางแผนการนิเทศ โดยการศึกษาข้อมูล สภาพปัญหา ความต้องการ ความจำเป็นของการนิเทศ จากผลการดำเนินงาน รายงานผลการนิเทศที่ผ่านมา รายงานการประเมินตนเอง หรือข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนเพื่อการนิเทศ

ซึ่งประกอบด้วย การระบุสภาพปัญหาความต้องการ การจัดลำดับความสำคัญและกำหนดประเด็นการนิเทศ วิเคราะห์สาเหตุ แนวทางการแก้ปัญหา

๔. กำหนดโครงการ/กิจกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปี
๕. จัดทำแผนการนิเทศรายเดือน/รายไตรมาส/รายปี
๖. จัดเตรียมสื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือนิเทศ
๗. ปฏิบัติการนิเทศ โดยคณะผู้นิเทศภายในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการนิเทศ การศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้ความรู้ เทคนิค วิทยาการต่าง ๆ มาดำเนินการ
๘. ผู้บริหารสถานศึกษา ให้การสนับสนุนและสร้างเสริมกำลังใจให้แก่ คณะผู้นิเทศภายใน สถานศึกษา ตามหลักมนุษยสัมพันธ์ การให้ความสนใจ และการสนับสนุนการปฏิบัติงาน
๙. ประเมินผลการนิเทศและพัฒนาการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายสูงสุดของการนิเทศภายในสถานศึกษา คือ ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาและสามารถนำความรู้ ทักษะ ไปใช้ในการจัดการศึกษาได้

การปฏิบัติการนิเทศ

การปฏิบัติการนิเทศ แบ่งออกเป็น ๒ ระดับ คือ การนิเทศภายใน ระดับ กศน. อำเภอ และการ นิเทศภายใน ระดับ กศน. ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

๑. การนิเทศภายใน ระดับ กศน. อำเภอ เป็นการนิเทศตามกรอบการบริหารจัดการศึกษา ของสถานศึกษา สามารถดำเนินการได้ดังนี้

๑.๑ จัดประชุมเป็นรายสัปดาห์/รายเดือน เพื่อนิเทศและติดตามผล การดำเนินการ ตามแผนปฏิบัติงาน และซักซ้อมความเข้าใจ ให้คำปรึกษา แนะนำ เพื่อแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของงาน / กลุ่มงาน / ฝ่ายต่าง ๆ ตามโครงสร้างสถานศึกษา

๑.๒ นิเทศ ติดตามความก้าวหน้า ผลการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรคและให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ เพื่อแก้ไขปัญหาเป็นกรณีของครูผู้สอนแต่ละคน การปฏิบัติงานในแต่ละงาน / กลุ่มงาน โดยการพูดคุยสอบถาม สอนงาน ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์

๑.๓ อบรมหรือจัดการประชุมปฏิบัติการ เพื่อแก้ปัญหาหรือเสริมความรู้เฉพาะด้านแก่ ผู้ปฏิบัติงาน

๑.๔ มอบหมายให้ข้าราชการครู ครูอาสาสมัครฯ ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง สอนงาน ให้ คำปรึกษา แนะนำการปฏิบัติงานแก่ครู กศน.ตำบล

๑.๕ สรุปและบันทึกผลการนิเทศจากร่องรอยหรือหลักฐาน ผลการนิเทศในแบบบันทึก การนิเทศ เพื่อนำมาพิจารณาพัฒนา ปรับปรุงการปฏิบัติงาน

๒. การนิเทศภายใน ระดับ กศน. ตำบล เป็นการนิเทศตามกรอบการปฏิบัติงานในแต่ละ กศน. ตำบล โดยการดำเนินการนิเทศภายใน ระดับ กศน. ตำบล ผู้ปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา จะ ต้องมีการเตรียมการนิเทศตามระยะเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน กศน. ตำบล ตลอดจน วางแผน และประสานผู้รับการนิเทศ ปฏิบัติการนิเทศตามแผนที่กำหนด ทั้งนี้ ในบางกรณี อาจนิเทศนอกเหนือจาก แผนการนิเทศที่กำหนดได้ โดยเป็นการนิเทศตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายหรือการดำเนินการนิเทศเร่งด่วน ตามสถานการณ์ ดังนี้

๒.๑ การนิเทศการบริหารจัดการ ของ กศน. ตำบล

๒.๑.๑ ผู้ปฏิบัติการนิเทศภายใน ศึกษาและวิเคราะห์แผนปฏิบัติงาน แผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาว่า เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดและมีความเป็นปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

๒.๑.๒ ผู้ปฏิบัติการนิเทศภายใน ดำเนินการนิเทศสภาพทั่วไป บริบท สถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ข้อมูลการจัดกิจกรรม ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา มุมส่งเสริม อาชีพ มุมแนะแนว ฯลฯ ตามเกณฑ์มาตรฐาน กศน. ตำบล

๒.๒ การนิเทศกิจกรรม กศน. ใน กศน.ตำบล

เป็นการนิเทศกิจกรรมตามกรอบการปฏิบัติงาน ที่ได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงาน ได้แก่ การจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาต่อเนื่อง การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย การส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับภาคีเครือข่าย ตามภารกิจที่ได้รับ มอบหมาย ให้เป็นไปตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้คุณภาพ กศน.และขอบเขตการปฏิบัติงานตามบทบาทที่ ของ กศน. ตำบล ได้แก่ การเป็นศูนย์ข่าวสารของชุมชน ศูนย์สร้างโอกาสการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และ ศูนย์ชุมชน โดยผู้นิเทศภายใน ควรดำเนินการนิเทศให้ครอบคลุมทุกภารกิจและทุกกิจกรรม โดยการนิเทศ ภายใน ในแต่ละภารกิจและกิจกรรมนั้น มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

การนิเทศกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑. การเตรียมการนิเทศ

๑.๑ ผู้นิเทศภายใน ศึกษาและตรวจสอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ของครู ทั้งในส่วนที่เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความสอดคล้องกับหลักสูตร และเป็นไปตามมาตรฐานและ ตัวบ่งชี้ของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๒ ผู้นิเทศภายใน วางแผนและประสานแผนการนิเทศร่วมกับผู้รับการ นิเทศ

๑.๓ สถานศึกษาและผู้นิเทศภายใน พัฒนาและเลือกใช้เครื่องมือนิเทศตาม ความเหมาะสมของแต่ละกิจกรรม

๒. ปฏิบัติการนิเทศกิจกรรม

๒.๑ ผู้นิเทศภายใน สังเกตการจัดกิจกรรม โดยใช้เทคนิควิธีการนิเทศที่ หลากหลาย เช่น การสังเกต การสอบถาม ฯลฯ

๒.๒ ผู้นิเทศภายใน ประมวลข้อมูลที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ พร้อม ให้คำปรึกษา เพื่อช่วยเหลือแก่ครูตามสภาพที่เกิดขึ้น และความต้องการ เพื่อให้จัดการเรียนรู้มีคุณภาพตาม มาตรฐาน เช่น การช่วยสอน การสาธิตการสอน ฯลฯ

๒.๓ ผู้นิเทศภายใน สรุปและบันทึกผลการนิเทศในแบบบันทึกการนิเทศให้ เป็นหลักฐาน โดยแจ้งให้ครูผู้สอนได้รับทราบผลการนิเทศด้วยความเป็นกัลยาณมิตร และสามารถนำผลการ นิเทศสู่การพัฒนา ปรับปรุงอย่างเป็นระบบต่อไป

๒.๔ ผู้นิเทศภายใน รายงานผลการนิเทศต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อ รับทราบและพิจารณากำหนดแนวทางแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู

การนิเทศกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง

๑. การเตรียมการนิเทศ

๑.๑ ผู้นิเทศภายใน ศึกษาและตรวจสอบ หลักสูตร แผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลที่จัดทำไว้ว่า สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ของ การจัดการศึกษาต่อเนื่อง ก่อนการนิเทศ หรือไม่ อย่างไร

๑.๒ ผู้นิเทศภายใน วางแผนและประสานแผนการนิเทศร่วมกับผู้รับการ นิเทศ

๑.๓ สถานศึกษาและผู้นิเทศภายใน พัฒนาและเลือกใช้เครื่องมือนิเทศตามความเหมาะสมของแต่ละกิจกรรม

๒. ปฏิบัติการนิเทศกิจกรรม

๒.๑ ผู้นิเทศภายใน สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของวิทยากร เพื่อสังเกตการจัดกิจกรรมว่า เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหา อุปสรรค อย่างไร

๒.๒ ผู้นิเทศภายใน ประมวลข้อมูลที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ พร้อมให้คำปรึกษา คำแนะนำแก่ครู กศน. ตำบล และวิทยากร เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพตามมาตรฐาน เช่น เทคนิคการสอน การใช้สื่อ การวัดผลและประเมินผล การสรุปผลการจัดกิจกรรม เป็นต้น

๒.๓ ผู้นิเทศภายใน ประเมินผลการนิเทศ ด้วยการสอบถามหรือประเมินความรู้ที่ได้รับ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศ

๒.๔ ผู้นิเทศภายใน สรุปและบันทึกผลการนิเทศ ในแบบบันทึกการนิเทศให้เป็นหลักฐาน พร้อมนำเสนอผลการนิเทศแจ้งต่อครู กศน. ตำบล และวิทยากร ได้รับทราบผลการนิเทศด้วยความเป็นกัลยาณมิตร เพื่อการนำผลการนิเทศไปสู่การพัฒนา ปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๒.๕ ผู้นิเทศภายใน รายงานผลการนิเทศต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อรับทราบและพิจารณากำหนดแนวทางแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู กศน. ตำบล และวิทยากร

การนิเทศกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย

๑. การเตรียมการนิเทศ

๑.๑ ผู้นิเทศภายใน ศึกษาและตรวจสอบว่า ได้มีการจัดทำแผนงาน / โครงการการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยในแผนปฏิบัติงานประจำปีของ กศน. ตำบล หรือไม่ อย่างไร กศน. ตำบล มีการจัดทำฐานข้อมูล สารสนเทศ ได้แก่ ทำเนียบแหล่งเรียนรู้ ทำเนียบภูมิปัญญา ฯลฯ เป็นปัจจุบัน หรือไม่ อย่างไร โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับนโยบายและข้อกำหนดของสำนักงาน กศน.

๑.๒ ผู้นิเทศภายใน วางแผนและประสานแผนการนิเทศร่วมกับผู้รับการนิเทศ

๑.๓ สถานศึกษาและผู้นิเทศภายใน พัฒนาและเลือกใช้เครื่องมือนิเทศตามความเหมาะสมของแต่ละกิจกรรม

๒. ปฏิบัติการนิเทศกิจกรรม

๒.๑ ผู้นิเทศภายใน สังเกตการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การจัดมุมหนังสือ/สื่อในแหล่งเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการใช้บริการในแหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญา มุมส่งเสริมการอ่านใน กศน. ตำบล วัด หมู่บ้าน สถานประกอบการ หน่วยงาน การให้บริการช่างสารข้อมูล การให้บริการสื่อเทคโนโลยี การจัดรายการวิทยุชุมชน หอกระจายข่าว การดำเนินงานของอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน เพื่อพิจารณาการจัดกิจกรรมว่า เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหา อุปสรรค อย่างไร

๒.๒ ผู้นิเทศภายใน ประมวลข้อมูลที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ พร้อมให้คำปรึกษา คำแนะนำ ส่งเสริมขวัญกำลังใจแก่ครู กศน. ตำบล อาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน วิทยากร และภูมิปัญญา เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพตามมาตรฐาน เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทชุมชน เช่น การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เทคนิควิธีการจัดกิจกรรม การให้บริการ การใช้สื่อ การรายงานผลการจัดกิจกรรม เป็นต้น

๒.๓ ผู้นิเทศภายใน ประเมินผลการนิเทศ ด้วยการสอบถามหรือประเมินความรู้ที่ได้รับ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศ

๒.๔ ผู้นิเทศภายใน สรุปและบันทึกผลการนิเทศ ในแบบบันทึกการนิเทศให้เป็นหลักฐาน พร้อมนำเสนอผลการนิเทศแจ้งต่อครู กศน. ตำบล และผู้เกี่ยวข้อง ให้ได้รับทราบถึง ผลการนิเทศด้วยความเป็นกัลยาณมิตร เพื่อนำผลการนิเทศไปสู่การพัฒนา ปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๒.๕ ผู้นิเทศภายใน รายงานผลการนิเทศต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อรับทราบและพิจารณากำหนดแนวทางแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู กศน. ตำบล และผู้เกี่ยวข้อง

การนำผลการนิเทศไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงและรายงานผลการนิเทศ

จากการดำเนินการนิเทศการศึกษา สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การนำผลการนิเทศไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง พร้อมการรายงานผลการนิเทศตามระบบ มีรายละเอียดดังนี้

๑. การตรวจสอบและทบทวนการนิเทศ

เมื่อดำเนินการนิเทศกิจกรรมการศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้นิเทศต้องทำการตรวจสอบและทบทวนการนิเทศที่ดำเนินงานผ่านมาว่า การดำเนินการนิเทศเป็นไปตามแผนการนิเทศที่กำหนดไว้หรือไม่ การใช้สื่อการนิเทศ การใช้เครื่องมือการนิเทศ กระบวนการนิเทศเป็นไปตามรายละเอียดที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งเท่ากับเป็นการตรวจทานการดำเนินงานว่า มีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงไร เพื่อปรับปรุงกระบวนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในระยะต่อไป

๒. การนำผลการนิเทศไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง

เมื่อได้ข้อมูลจากการนิเทศแล้ว ผู้นิเทศ ต้องนำข้อมูลมาวิเคราะห์สภาพที่เกิดขึ้น ดังนี้

๑. เกี่ยวกับผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศต้องประมวลสภาพที่เกิดขึ้นของผู้รับการนิเทศ พร้อมทั้งประมวลข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะในการนิเทศที่ผู้นิเทศให้กับผู้รับการนิเทศ เพื่อทบทวนดูว่า สิ่งที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะไปนั้น มีความเหมาะสม และจะต้องมีการนิเทศต่อเนื่องในเนื้อหาสาระใดต่อไป เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษามีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

๒. เกี่ยวกับผู้นิเทศ ผู้นิเทศ ต้องประมวลผลจากการนิเทศที่ดำเนินการไปว่า มีความเหมาะสมต่อสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ หากมีความเหมาะสม ผู้นิเทศ ต้องพิจารณาต่อไปว่า จะดำเนินการนิเทศในระยะต่อไปอย่างไร แต่หากพิจารณาแล้วว่า ข้อนิเทศที่ให้ข้อเสนอแนะ แนะนำไปนั้น ยังไม่มีความเหมาะสมหรือยังไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ ผู้นิเทศจะต้องบันทึก ร่องรอยไว้ พร้อมกับศึกษาค้นคว้า กำหนดแนวทาง วิธีการในการให้ข้อนิเทศให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในครั้งต่อไป

๓. การรายงานผลการนิเทศ

เมื่อผู้นิเทศ ประมวลข้อมูลวิเคราะห์สภาพที่เกิดขึ้น รวมถึง ข้อนิเทศที่ให้การนิเทศไปแล้วตามข้อ ๒ ผู้นิเทศ ต้องจัดทำรายงานผลการนิเทศทุกครั้งเมื่อดำเนินการนิเทศเสร็จสิ้นในแต่ละครั้ง เพื่อให้เป็นร่องรอยของการดำเนินงาน และเป็นข้อมูลในการวางแผนการนิเทศในครั้งต่อไป โดยนำเสนอข้อมูลตามรายละเอียดที่ดำเนินการและวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ตามข้อ ๑ และ ๒ ทั้งนี้ ในการรายงานผลการนิเทศ นอกจากการรายงานข้อมูลสภาพการนิเทศแล้ว ผู้นิเทศ ต้องพิจารณานำเสนอข้อเสนอแนะ และแนวทางการนำผลการนิเทศไปปรับปรุงการดำเนินงานพัฒนางานของสถานศึกษาต่อไปด้วย

ทั้งนี้ การนิเทศภายในสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จ เกิดผลต่อการพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่คาดหวังไว้นั้น สถานศึกษาและบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ นิเทศภายในสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญต่อข้อคำนึงในการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนี้

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องเห็นความสำคัญ และสนับสนุนให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและเข้มแข็ง โดยสนับสนุนทั้งด้านนโยบาย ทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ และเวลา

๒. การนิเทศภายในสถานศึกษา ต้องทำงานเป็นทีม โดยให้ทุกคน ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมใน ทีมงานด้วย ผลงานที่เกิดขึ้นจะเป็นผลงานโดยรวมของสถานศึกษาที่ทุกคนทุกฝ่ายต้องรับผิดชอบร่วมกัน

๓. บุคลากรผู้นิเทศภายในสถานศึกษา ต้องมีความเสียสละ อดทน ทำงานหนักขึ้น รวมทั้ง ต้องมีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา มีทักษะในการถ่ายทอด และมีทักษะในการทำงาน

๔. บรรยากาศของการทำงานต้องให้เกียรติ ยกย่อง เคารพนับถือ โดยบุคลากรทุกคนมีความสำคัญ เท่าเทียมกัน พร้อมทั้งจะร่วมมือปฏิบัติงานให้เป็นผลสำเร็จ รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีตามโอกาสของการทำงาน

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา เป็นการดำเนินงานเพื่อการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่านครูผู้สอน เพื่อให้เกิดผลต่อผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและสถานศึกษาที่กำหนด

การดำเนินการนิเทศ ให้ดีมีประสิทธิภาพ ผู้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศภายในต้องกำหนดใช้ รูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมต่อการให้ข้อเสนอแนะ แนะนำ เพื่อการพัฒนาความรู้ และเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่ครูผู้สอน

รูปแบบการนิเทศ เป็นแบบแผนของการดำเนินงานนิเทศด้วยความสัมพันธ์เชิงระบบ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานนิเทศให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งในการนิเทศศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีหลายรูปแบบ โดยรูปแบบการนิเทศที่นิยมใช้ ได้แก่

๑. รูปแบบการนิเทศแบบ PIDRE
๒. รูปแบบการนิเทศวงจรคุณภาพ (PDCA)
๓. รูปแบบการนิเทศเชิงระบบ
๔. รูปแบบการนิเทศแบบคลินิก

รูปแบบการนิเทศแบบ PIDRE

สจ็ด อุทรานันท์ ได้นำเสนอกระบวนการนิเทศการศึกษาแบบ PIDRE มาใช้ในการนิเทศการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ ๑ การวางแผนการนิเทศ (P-Planning) ขั้นนี้ผู้นิเทศภายในสถานศึกษา จัดการประชุม เพื่อศึกษาพร้อมปรึกษาหารือสภาพปัญหา ความจำเป็น และความต้องการในการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พร้อมวางแผนและกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ

ขั้นที่ ๒ การให้ความรู้ (I-Informing) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูผู้สอน ในสิ่งที่ครูผู้สอนต้องได้รับการพัฒนาความรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติว่า ความรู้ที่ต้องใช้นั้น มีเนื้อหาสาระอะไร มีรายละเอียดขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะดำเนินงานอย่างไร เพื่อให้ผลงานมีคุณภาพ ขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง ที่ผู้นิเทศภายในจะต้องดำเนินการทุกครั้งสำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด และมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนที่การดำเนินการสอนยังไม่ได้ผลตามมาตรฐาน ตัวชี้วัดและเกณฑ์คุณภาพ หรือเกิดผลการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานบ้างแล้ว แต่ยังเป็นไปตามตัวชี้วัดและเกณฑ์คุณภาพ ซึ่งจำเป็นต้องทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง อย่างต่อเนื่อง

ขั้นที่ ๓ การปฏิบัติงาน (D-Doing) การปฏิบัติงานประกอบด้วย ๓ ลักษณะ คือ

๓.๑ การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ เป็นขั้นที่ผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงาน ตามความรู้ที่ได้รับมาจากการดำเนินการในขั้นที่ ๒

๓.๒ การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ ขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศและควบคุมคุณภาพ เพื่อให้งานสำเร็จทันตามกำหนดเวลาและมีคุณภาพสูง

๓.๓ การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องให้การสนับสนุนในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล

ขั้นที่ ๔ การสร้างขวัญและกำลังใจ (R-Reinforcing) ขั้นนี้เป็นขั้นของการเสริมแรงของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้รับการนิเทศ มีความมั่นใจและเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ขั้นตอนนี้สามารถดำเนินการไปพร้อมกับการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศหรือเมื่อการปฏิบัติงานเสร็จสิ้นแล้วก็ได้

ขั้นที่ ๕ การประเมินผลการดำเนินงาน (E-Evaluation) ผู้นิเทศจะทำการประเมินผลงานและประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศแล้ว หากพบว่า มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล สมควรต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ควรดำเนินการนิเทศต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงวิธีการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพที่ดีขึ้นตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด และเกณฑ์คุณภาพตามที่กำหนด

รูปแบบการนิเทศวงจรคุณภาพ (PDCA)

กระบวนการนิเทศการศึกษาด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การวางแผน เป็นขั้นเตรียมการนิเทศ โดยศึกษาข้อมูลสารสนเทศ ประมวลสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการศึกษา กำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศ จัดทำแผนการนิเทศ กำหนดเนื้อหาการนิเทศ ออกแบบการนิเทศ สื่อนิเทศ จัดเตรียมเครื่องมือนิเทศ กำหนดกรอบการประเมินวิธีการติดตามและการรายงานผลการนิเทศ และขออนุมัติโครงการ งบประมาณ

ขั้นตอนที่ ๒ การดำเนินงานตามแผน จัดการประชุมเพื่อทบทวนจุดมุ่งหมายการนิเทศ แบ่งหน้าที่ ภาระงานในการนิเทศ ประสานงานบุคคลที่เกี่ยวข้อง และนิเทศตามแผนด้วยรูปแบบ เทคนิค วิธีการที่กำหนด

ขั้นตอนที่ ๓ การตรวจสอบและประเมินผล เป็นการตรวจสอบและประเมินผล การปฏิบัติงานว่า เป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ และมีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ครูปฏิบัติจริงเป็นอย่างไร ทั้งนี้ เมื่อดำเนินการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานแล้ว เมื่อพบปัญหา อุปสรรค ที่เป็นข้อมูลสารสนเทศ ต้องนำมาพิจารณา ตรวจสอบ และกำหนดแนวทาง วิธีการ เพื่อการปรับปรุงการนิเทศต่อไป

ขั้นตอนที่ ๔ การนำผลการประเมินมาปรับปรุง เมื่อสิ้นสุดการนิเทศแต่ละครั้ง ควรรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบ โดยทำเป็นบันทึกข้อความ หรือแบบรายงานที่กำหนดไว้ในหัวข้อประเด็นต่าง ๆ เช่น ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ วัน เดือน ปีที่นิเทศ กิจกรรมที่นิเทศ เนื้อหาสาระที่นิเทศ การประเมินผลของผู้รับการนิเทศ และข้อควรพัฒนา

จากกระบวนการนิเทศการศึกษาด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) สามารถนำเสนอเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิกระบวนการนิเทศการศึกษาด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA)

รูปแบบวิธีการนิเทศเชิงระบบ

เป็นกระบวนการนิเทศ ที่ทำให้การนิเทศการศึกษาบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อผลลัพธ์ตามที่ได้กำหนดไว้ บนพื้นฐานหลักการความต้องการ และยังเป็นรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่สามารถแก้ไขปัญหาเชิงตรรกวิทยา ประกอบด้วย สิ่งที่ป้อนเข้าไป (Input) กระบวนการหรือการดำเนินงาน (Process) ผลผลิตหรือการประเมินผล (Output) มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

๑. สิ่งที่ป้อนเข้าไป (Input) เป็นขั้นตอนการเตรียมการในสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต้องใช้ในกระบวนการนิเทศภายใน ดังนี้

๑) กำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนตามนโยบายสำนักงาน กศน. โดยวิธีการวิเคราะห์ ตีความตามนโยบายของสำนักงาน กศน. กำหนดพฤติกรรมที่สนองนโยบาย กำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ (ระดับ) ของพฤติกรรมขั้นต่ำที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมาย

๒) สภาพปัจจุบัน อาจสรุปจากข้อมูลที่มีอยู่ เช่น ผลการเรียนรู้ หรือดำเนินการโดยการสร้างเครื่องมือวัดตามประเด็น แล้วนำมากำหนดเป็นเกณฑ์

๓) ประเมินสภาพความต้องการ ความจำเป็นของสถานศึกษา โดยเปรียบเทียบข้อมูลสถานศึกษากับเกณฑ์ที่กำหนด จัดลำดับความสำคัญของปัญหา และวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

๔) กำหนดเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหา โดยศึกษาข้อมูล ข้อจำกัดต่าง ๆ เพื่อนำมากำหนดเป็นเป้าหมาย (นโยบายระดับสถานศึกษา) ทั้งด้านคุณภาพและด้านปริมาณ

๕) วางแผนการแก้ปัญหา (หาทางเลือก) ศึกษาสภาพปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น จากเอกสาร การศึกษาดูงาน การเชิญวิทยากร การเชิญผู้เชี่ยวชาญ หรือการระดมพลังสมอง เพื่อหาทางเลือกและประเมินทางเลือก โดยพิจารณาความเหมาะสมจากทรัพยากรและข้อจำกัดต่าง ๆ แล้วเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด เช่น การวิจัย การผลิตสื่อ การจัดอบรม พร้อมกำหนดกิจกรรมและจัดทำแผนปฏิบัติการ (เขียนโครงการ)

๖) วางแผนการติดตามและประเมินผล ให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการนิเทศ ที่กำหนด พร้อมกับกำหนดเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลตามเกณฑ์ และกระบวนการในการติดตามและประเมินผล

๒. กระบวนการหรือการดำเนินงาน (Process) เป็นการนำสิ่งที่ป้อนเข้าไป ตามข้อ ๑ มาดำเนินงาน เพื่อให้การนิเทศการศึกษาเกิดผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ด้วยการดำเนินงานตามแผนที่ได้กำหนดไว้ พร้อมกับมีการประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผล เพื่อดำเนินการนิเทศตามแผนการติดตามและประเมินผลที่กำหนด

๓. ผลผลิตหรือการประเมินผล (Output) เป็นผลที่ได้จากการดำเนินงาน ตามข้อ ๒ เป็นประมวลสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวมถึง สภาพปัญหา และการกำหนดแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงให้มีคุณภาพต่อไป

รูปแบบการนิเทศแบบคลินิก

เป็นการนิเทศการศึกษาที่เน้นการนิเทศเป็นรายบุคคล ด้วยการสัมภาษณ์ สังเกตพฤติกรรม ของผู้รับการนิเทศหรือครูผู้สอน การนิเทศการศึกษาด้วยวิธีนี้ มักนิยมใช้กับการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู โดยการนิเทศแบบคลินิก จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้รับการนิเทศยินยอมและตกลงใจให้ผู้นิเทศได้ร่วมแก้ไขปัญหา ด้วยการร่วมกันวิเคราะห์ถึงปัญหาในกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู ร่วมกันวางแผน ร่วมกันกำหนดวิธีการเพื่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เพื่อให้ครูปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง โดยผู้นิเทศจะใช้เทคนิคหรือวิธีการนิเทศเฉพาะอย่างหรือหลายอย่างก็ได้ หรืออาจใช้วิธีการสร้างเครื่องมือเพื่อการค้นหาปัญหา การนิเทศแบบคลินิกจะกระทำอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องกับครูผู้สอนผู้นั้น จนกว่าปัญหานั้นจะสิ้นสุด

เทคนิคหรือวิธีการนิเทศ

การนิเทศการศึกษา เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้นิเทศ จุดมุ่งหมายของการนิเทศ คือ ผู้รับการนิเทศ มีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่ดีขึ้นและส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ผู้นิเทศ จึงจำเป็นที่จะต้องรู้เทคนิคหรือวิธีการนิเทศ เพื่อนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับผู้รับการนิเทศ การนิเทศ ไม่ใช่เป็นการไปจับผิด แต่เป็นการไปช่วยให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ การนิเทศ เป็นการป้องกันไม่ให้งานของผู้รับการนิเทศเกิดการผิดพลาด การนิเทศ เป็นการก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน การนิเทศ จึงเป็นศาสตร์และศิลป์ที่ผู้นิเทศจะต้องศึกษาเฝ้าหาความรู้ตลอดเวลา เพื่อการนำความรู้มาใช้ในการนิเทศ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับการนิเทศ

การนิเทศการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีความต่างจากการนิเทศการศึกษาในระบบโรงเรียน ทั้งในด้านการดำเนินงาน วิธีการปฏิบัติ และผู้รับบริการ ผู้นิเทศงานการศึกษานอกโรงเรียน จึงต้องมีเทคนิคหรือวิธีการ เป็นกลไกสำคัญเพื่อช่วยให้การนิเทศบรรลุวัตถุประสงค์ สร้างความเข้าใจ และเกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ดังนั้น ในการดำเนินการนิเทศ ผู้นิเทศจะต้องเลือกใช้เทคนิคหรือวิธีการนิเทศให้เหมาะสมกับการนิเทศในแต่ละกิจกรรม เทคนิคหรือวิธีการนิเทศงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่นิยมใช้กัน ได้แก่

๑. การบรรยาย เป็นวิธีการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจของผู้นิเทศไปยังผู้รับการนิเทศ โดยการบรรยาย ซึ่งผู้นิเทศสามารถจัดการบรรยายได้ทั้งในลักษณะการบรรยายเป็นกลุ่ม หรือบรรยายให้เฉพาะกลุ่ม เฉพาะบุคคล โดยลักษณะการบรรยายอาจบรรยายด้วยปากเปล่า หรือบรรยายพร้อมสื่อประกอบด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ในการใช้เทคนิคหรือวิธีการบรรยายนี้ ผู้นิเทศจะต้องมีความรู้ในเรื่องที่บรรยายเป็นอย่างดี และมีเทคนิคการพูดที่จูงใจ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และสนใจที่จะฟังการบรรยายตลอดเวลา ดังนั้น การบรรยายที่ได้ผลดี ส่วนใหญ่จะดำเนินการบรรยายโดยมีการใช้สื่อประกอบ เช่น สไลด์ แผ่นโปสเตอร์ แผนภูมิ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับการนิเทศ มีความสนใจมากยิ่งขึ้น และเกิดความรู้ได้ง่ายขึ้นด้วย

๒. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการนิเทศที่ผู้นิเทศนิยมใช้เพราะ เป็นวิธีการนิเทศที่ทำให้ผู้นิเทศมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รับการนิเทศ และยังเป็นวิธีการนิเทศ ที่ทำให้ผู้รับการนิเทศ กล้าแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกรอออกมาได้มากที่สุดด้วยความจริงใจ ซึ่งจะทำให้ผู้นิเทศ ได้ข้อมูลตามที่ต้องการ ทั้งนี้ ในขณะที่กำลังสนทนา ผู้รับการนิเทศ อาจมองเห็นทางแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ดังนั้น วิธีการนิเทศด้วยการสัมภาษณ์ ผู้นิเทศจะต้องมีกลวิธีในการสนทนา ที่จะช่วยให้ผู้รับการนิเทศได้ระบายข้อคับข้องใจ สาเหตุแห่งปัญหา เพื่อการนำไปสู่แนวทางในการแก้ปัญหา หากผู้รับการนิเทศยังมองไม่เห็นทางแก้ปัญหา ผู้นิเทศก็จะให้ความช่วยเหลือ แนะนำได้ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

๓. การสาธิต เป็นวิธีการนิเทศ ที่มุ่งให้ความรู้แก่ผู้รับการนิเทศโดยการแสดงให้เห็น หรือเป็นการดำเนินที่คล้ายกับสถานการณ์จริง การสาธิต จะได้ประโยชน์มาก หากมีวิธีการสังเกตอย่างมีระบบ การสาธิตจะได้ผลต่อการนำไปปฏิบัติ ต้องสนับสนุน กระตุ้นให้ผู้รับการนิเทศได้ทดลองปฏิบัติตาม

๔. การเยี่ยมเยียน เป็นวิธีการนิเทศที่มุ่งเน้น ในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศโดยตรง แต่แทนที่จะเป็นการตรวจหรือการสั่งการเพื่อการจับผิด เมื่อเปลี่ยนมาใช้เทคนิควิธีการเยี่ยมเยียน จะทำให้เกิดการสร้างสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ โดยผู้นิเทศ มุ่งเน้นในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศเป็นอย่างมาก การไปเยี่ยมเยียนแต่ละครั้ง ผู้นิเทศจะต้องมีเป้าหมาย จุดประสงค์ และมีการบันทึกผลการเยี่ยมเยียนทุกครั้ง ทั้งนี้ การนิเทศโดยการเยี่ยมเยียนในงานการศึกษานอกโรงเรียนถือว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานให้สามารถปฏิบัติงานด้วยความมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

๕. การประชุมนิเทศ เป็นการนิเทศเชิงเน้นวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นการประชุมร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยผู้นิเทศ ต้องชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการนิเทศในแต่ละครั้ง เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการรับการนิเทศ โดยในการประชุมนิเทศนี้ อาจเป็นการสอบถามถึงสภาพการดำเนินงาน การร่วมหารือเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ในลักษณะการระดมความคิด มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แล้วรวบรวมความคิดเห็น เพื่อกำหนดเป็นแนวทางแก้ปัญหา และนำไปสู่การปฏิบัติงานร่วมกัน

๖. การประชุมปฏิบัติการ เป็นการนิเทศเชิงพัฒนา เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้เข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องร่วมกันหาทางออกเพื่อหาแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งจะมีการระดมความคิดเห็นจากผู้ปฏิบัติและฟังความรู้จากผู้รู้ ทั้งนี้จะช่วยให้ทั้งนักวิชาการและนักปฏิบัติเข้าใจสภาพปัญหาที่แท้จริงและหาทางออกที่เหมาะสมเป็นแนวปฏิบัติต่อไป

๗. การประชุมอบรม เป็นการนิเทศเชิงพัฒนา เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ความเข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานเช่น จัดอบรมให้ครู กศน.ตำบล ได้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดอบรมให้ผู้นิเทศภายในมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศ เป็นต้น

๘. การสาธิตการสอน เป็นการนิเทศเชิงพัฒนา เพื่อให้ผู้รับการนิเทศเข้าใจและมีทักษะในการสอนหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทั้งนี้ ผู้นิเทศ จะทำการสาธิตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการพบกลุ่มจริง เพื่อให้ผู้รับการนิเทศเข้าใจเทคนิคการจัดกิจกรรมการสอนหลากหลายวิธีมากขึ้น หากผู้รับการนิเทศ ไม่เข้าใจจะสามารถสอบถามไขข้อข้องใจได้ ผู้นิเทศ จะต้องจัดเตรียมการสาธิตหรือต้องมีความเชื่อมั่นสูง และมีความเชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอน

๙. การศึกษาจากเอกสารทางวิชาการหรือสื่อทัศนูปกรณ์ เป็นการนิเทศ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องนั้นๆ ดีขึ้น ซึ่งผู้นิเทศ ต้องมีการจัดหา จัดเตรียม เอกสารหรือวีดิทัศน์ ภาพยนตร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในเรื่องที่ผู้รับการนิเทศยังไม่เข้าใจดีพอ ถือเป็นการถ่ายทอดความรู้จากการศึกษาจากสื่อต่างๆ ซึ่งผู้นิเทศ สามารถที่จะประเมินผลการพัฒนาความรู้ของผู้รับการนิเทศได้ โดยการสอบถามพูดคุยหรือสัมภาษณ์ผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับเนื้อหาที่มอบหมายให้ศึกษา

๑๐. การศึกษาดูงาน เป็นการนิเทศเชิงพัฒนาผู้รับการนิเทศ ให้ได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ทั้งนี้ ควรกำหนดจุดประสงค์ของการดูงาน สถานที่ และสรุปแนวคิดที่ได้จากการศึกษาดูงานเชิงวิชาการด้วย

๑๑. การจัดนิทรรศการหรือการแสดงผลงาน เป็นการนิเทศโดยเรียนรู้จากเพื่อนครูที่มีประสบการณ์หรือผลงานหรือนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้เกิดแนวคิดในการปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง ทั้งนี้ ควรกำหนดหัวข้อของนิทรรศการ หรือวัตถุประสงค์ของการนำเสนอผลงานเหล่านี้ว่า ต้องการให้ผู้รับการนิเทศเรียนรู้ในเรื่องใด

๑๒. การเชิญวิทยากรหรือผู้นิเทศภายนอกมาให้ความรู้ เป็นกิจกรรมนิเทศที่จัดขึ้นให้ครูหรือผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ใหม่ๆ หรือเข้าใจแนวนโยบาย แนวปฏิบัติที่ถูกต้อง ซึ่งสามารถจัดเป็นกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อยก็ได้ตามความต้องการของผู้รับการนิเทศและปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน

๑๓. การสังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการนิเทศการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ซึ่งทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศหรือเพื่อนครู ต้องร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์หรือหัวข้อ โดยมีเครื่องมือหรือแบบสังเกตที่ยอมรับร่วมกัน นำผลการสังเกตมาปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน เป็นเทคนิคหรือวิธีการในการช่วยครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

๑๔. การปฐมนิเทศ เป็นการนิเทศ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานใหม่ได้มีโอกาสปรับตัวและเข้าใจวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การปฏิบัติงาน และนโยบายของสำนักงาน กศน. ตลอดจนเกิดเจตคติที่ดีต่อการทำงาน

๑๕. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการนิเทศเชิงวัตถุประสงค์ เพื่อการแก้ไขปัญหาในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งจะต้องดำเนินงานเป็นโครงการ มีการนิเทศติดตามเป็นระยะ ๆ เพื่อจะได้สามารถแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง ทันต่อเวลา โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์พร้อมสรุปผลการศึกษา อย่างเป็นระบบ

การสร้างเครื่องมือ การสรุปผล และการรายงานการนิเทศ

การนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนนั้น ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่แน่นอนว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา จะทำเพื่อแก้ปัญหาเรื่องใด จะทำการนิเทศเมื่อไร นิเทศอย่างไร และร่วมนิเทศกับใคร เป็นการดำเนินการนิเทศการศึกษาอย่างมีระบบและมีความต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนิเทศการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบและวิเคราะห์ผลได้ครอบคลุมและแม่นยำ โดยสิ่งสำคัญไม่น้อยไปกว่าการกำหนดใช้เทคนิคและวิธีการนิเทศที่เหมาะสมของการนิเทศการศึกษา ในการนิเทศภายในสถานศึกษา คือการกำหนดและใช้เครื่องมือการนิเทศการศึกษา

ความหมายของเครื่องมือการนิเทศการศึกษา

เครื่องมือการนิเทศการศึกษา หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้ได้มาซึ่งข้อมูลการปฏิบัติงาน จากการนิเทศโครงการ กิจกรรม เพื่อแก้ปัญหาและพิจารณาการทำงานของครู บุคลากร เพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมว่า ผลการปฏิบัติงานเป็นอย่างไร บรรลุจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลการปฏิบัติงานมีระดับคุณภาพเท่าใด เมื่อนำผลไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์คุณภาพที่กำหนดไว้ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพของงาน

ข้อมูลที่ได้ จะนำไปใช้ในการตัดสินใจของผู้นิเทศว่า จะต้องมีการปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริม สนับสนุนเพื่อพัฒนาการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมอย่างไร โดยพิจารณาจาก สาเหตุของปัญหาหรือความต้องการ เพื่อให้การวางแผนแก้ปัญหาถูกต้อง ส่งผลให้การปฏิบัติการนิเทศของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ทุกประการ

ความสำคัญของเครื่องมือการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพงาน กศน.

เครื่องมือการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพงาน กศน. มีความสำคัญต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา คือ

๑. ช่วยให้การนิเทศเป็นระบบและเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์
๒. ช่วยให้รู้ว่างาน กศน. ที่ดำเนินอยู่นั้นเป็นอย่างไร และจะต้องมีการดำเนินงานต่อเนื่องอย่างไร จึงจะได้ผลสมบูรณ์และมีคุณภาพ
๓. ช่วยให้ทราบคุณภาพของงาน กศน. สาเหตุของปัญหา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการหาแนวทางแก้ไข ส่งเสริม สนับสนุนงาน กศน. ให้ตรงกับความจริง
๔. เป็นสื่อกลางนำความมุ่งหวัง และประเด็นเชิงคุณภาพลงสู่พื้นที่ กระตุ้นให้เกิดการอภิปรายเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณภาพด้านการจัดกิจกรรม กศน. โดยเฉพาะการเรียนการสอน
๕. ช่วยสนับสนุน ส่งเสริมกระบวนการนิเทศ ติดตามการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. ให้สามารถจัดการศึกษาตามมาตรฐานตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการเรียนการสอนให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้และในอัตราที่สูงขึ้น

ชนิดของเครื่องมือ

เครื่องมือการนิเทศการศึกษา สามารถจำแนกตามลักษณะการใช้งานได้ ๒ ชนิด คือ

๑. เครื่องมือสำหรับตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เช่น

๑.๑ แบบทดสอบ เป็นเครื่องมือที่จัดทำขึ้นเพื่อตรวจสอบความพร้อม ความรู้พื้นฐาน ทางด้านการเรียนของผู้เรียนหรือแบบทดสอบครูผู้สอนเกี่ยวกับ เรื่อง หลักสูตรการเรียนการสอน

๑.๒ แบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบประเมิน เป็นเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล และ รายละเอียดที่ต้องการ เช่น ข้อมูลส่วนตัว ความคิดเห็น เจตคติ ซึ่งอาจใช้สอบถามครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

๑.๓ แบบสังเกต เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการสังเกตการปฏิบัติงานของครู ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน

๒. เครื่องมือสำหรับส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ใช้ในการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนา ด้าน การเรียนการสอน ผู้นิเทศจำเป็นต้องใช้เครื่องมือ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศ มองเห็นทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับ นำไปใช้ปรับปรุง แก้ไขปัญหาการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น

๒.๑ เอกสารหลักสูตร

๒.๒ เอกสารเสริมการเรียนการสอน

๒.๓ เอกสารคู่มือครู

หลักการ แนวการสร้าง และใช้เครื่องมือการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา ผู้นิเทศ ควรได้คำนึงถึงหลักการต่างๆ เหล่านี้

๑. ตัดสินใจว่าจะเลือกใช้เครื่องมือการนิเทศการศึกษาใดบ้าง โดยพิจารณาจากข้อมูลสภาพ การจัดการศึกษาในปัจจุบัน กลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูล ปัญหา และความต้องการว่ามีปัญหาเรื่องใด ควร ปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ปัญหาเกิดมาจากอะไร แล้วจึงเลือกเครื่องมือเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับความ ต้องการ

๒. ศึกษารายละเอียดของเครื่องมือการนิเทศการศึกษาที่กำหนดใช้ว่า มีรายละเอียดปลีกย่อย จุดเด่น จุดด้อย อย่างไร

๓. ดำเนินการสร้างเครื่องมือการนิเทศการศึกษา โดยเครื่องมือการนิเทศการศึกษาที่สร้าง ขึ้น ต้องตรวจสอบได้ตามมาตรฐาน ทั้งนี้ ผู้นิเทศต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ในการสร้างเครื่องมือการนิเทศ การศึกษา ดังนี้

๓.๑ เครื่องมือการนิเทศการศึกษา ต้องมีวัตถุประสงค์ชัดเจน

๓.๒ เครื่องมือการนิเทศการศึกษา ต้องครอบคลุมขอบข่ายเนื้อหาที่จะดำเนินการนิเทศ

๓.๓ เครื่องมือการนิเทศการศึกษา ต้องมีการกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลชัดเจน

๓.๔ เครื่องมือการนิเทศการศึกษา ต้องมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลชัดเจน

๓.๕ ต้องมีวิธีการนำเสนอข้อมูลเพื่อนำไปใช้ และการรายงานผล

๔. การทดลองใช้เครื่องมือการนิเทศการศึกษาทุกชนิดที่สร้างขึ้นทุกครั้ง ก่อนนำไปใช้ต้อง นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่อง

๕. การประเมินผลการใช้เครื่องมือการนิเทศการศึกษา ต้องคำนึงถึงการนำผลที่ได้จาก การนิเทศการศึกษาไปปรับปรุง และพัฒนางาน

การที่จะนำเครื่องมือประเภทใดมาใช้นั้น จะต้องพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายและเป้าหมายของ โครงการนิเทศและกิจกรรมนิเทศที่วางไว้ เช่น

๑. แบบสอบถาม เป็นชุดของคำถามหรือข้อความ เพื่อให้ผู้ถูกสอบถามตอบคำถาม โดยส่วน ใหญ่การใช้แบบสอบถาม จะสอบถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็นของผู้ถูกสอบถาม ซึ่งอาจใช้ถาม

ผู้รับผิดชอบงาน ผู้ให้บริการ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องก็ได้ แบบสอบถาม เหมาะสมสำหรับใช้กับบุคคลจำนวนมากๆ เพราะสะดวกและประหยัดใช้เวลาน้อย ทั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามไม่จำเป็นต้องลงชื่อ ซึ่งจะเป็นผลต่อความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถาม และจะทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงมากขึ้น แต่การใช้แบบสอบถามจะมีข้อเสียอยู่บ้าง คือ ผู้ตอบแบบสอบถามบางคน จะตอบแบบสอบถามไม่ครบทุกข้อและบางครั้งคำตอบอาจขาดคุณภาพเพราะ ผู้ตอบแบบสอบถาม อาจรีบเร่งหรือตอบคำถามด้วยความไม่จริงใจ ทั้งนี้ แบบสอบถามสามารถแบ่งประเภทได้ ๒ ชนิด ดังนี้

๑.๑ คำถามแบบปิด เป็นการให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบข้อมูลจากคำตอบที่ให้ไว้ โดยอาจเป็นการตรวจสอบรายการ เช่น ใช่หรือไม่ใช่ ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ หรือเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ทั้งนี้ ข้อเสียของแบบสอบถามแบบคำถามแบบปิด คือ ผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่มีโอกาสให้เหตุผลของคำตอบแต่ละคำตอบ แต่แบบสอบถามแบบคำถามแบบปิดก็มีข้อดี คือ ง่ายต่อการสรุป

๑.๒ คำถามแบบเปิด เป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้เขียนบรรยาย แสดงความคิดเห็น ให้เหตุผล ข้อดีของแบบสอบถามแบบเปิด คือ ทำให้ทราบความคิดเห็น ทราบเหตุผลของผู้ตอบแบบสอบถาม และผู้ตอบแบบสอบถาม มีอิสระในการตอบข้อมูลได้เต็มที่ ข้อเสียของแบบสอบถามแบบเปิด คือ ยากต่อการสรุป

๒. แบบสังเกต วิธีการสังเกต นับว่าเป็นประโยชน์อย่างมากในการหาข้อมูลบางอย่าง ซึ่งวิธีการอื่นทำได้ค่อนข้างยาก เช่น การสังเกตการปฏิบัติงานของผู้จัดกิจกรรม การสังเกตผู้ให้บริการหรือสังเกตสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม บรรยากาศการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น ในการรวบรวมข้อมูล ผู้สังเกตอาจดำเนินการสังเกตด้วยตนเอง หรือในบางสถานการณ์อาจจะต้องอาศัยผู้อื่นร่วมสังเกตด้วย ข้อมูลที่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้สังเกต ในการรับรู้และรายงานผลอย่างเป็นปรนัย การเก็บและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสังเกตนั้น จัดทำโดยการบันทึกพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ในการสังเกตจะต้องกำหนดว่า **พฤติกรรมที่ต้องการสังเกต คืออะไร** การดำเนินการด้วยวิธีการสังเกต ผู้สังเกตจะต้องดำเนินการ คือ

๑. รู้จุดประสงค์ของพฤติกรรมที่สังเกตอย่างแน่นอน
๒. หมวดหมู่ของพฤติกรรมที่จะสังเกตต้องชัดเจน
๓. ใช้เครื่องมือประกอบการสังเกต
๔. สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมที่จะสังเกตได้

ข้อดี ของการสังเกต คือ สามารถศึกษาพฤติกรรมในสถานการณ์จริง และในขณะที่พฤติกรรมเหล่านั้นกำลังเกิดขึ้น พฤติกรรมแบบนี้ไม่สามารถใช้เครื่องมืออย่างอื่นเก็บรวบรวมได้

ข้อเสีย ของการสังเกต คือ หากผู้ถูกสังเกตรู้ตัวว่า กำลังถูกสังเกตอยู่ อาจจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีหรือเลวก็ได้ ทำให้ไม่เป็นธรรมชาติ ทั้งนี้ การกำหนดใช้วิธีการสังเกตนั้น ในการดำเนินการสังเกต จะใช้เวลานานเพื่อการเก็บรวบรวมพฤติกรรมให้ชัดเจน และอาจสังเกตในแต่ละเรื่องหลายครั้ง

๓. แบบสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง และใช้เวลานาน แต่ในบางครั้งก็จำเป็นที่จะต้องใช้วิธีสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์โดยทั่วไป มักจะถามในเรื่องที่ต้องการคำตอบที่ลึกซึ้ง ต้องการความคิดเห็นเฉพาะ ทั้งนี้ การสัมภาษณ์จะได้ผลมาน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับทักษะและความสามารถของผู้สัมภาษณ์ การสัมภาษณ์สามารถแบ่งออกเป็น ๒ แบบ คือ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบไม่มีโครงสร้าง ดังนี้

๑) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสัมภาษณ์แบบนี้ จะต้องมีการสัมภาษณ์ที่กำหนดคำถามไว้ก่อนอย่างชัดเจน ผู้ถูกสัมภาษณ์ทุกคนจะต้องตอบคำถามเดียวกันในลักษณะเดียวกัน โดยผู้

สัมภาษณ์จะต้องมีการกล่าวนำและมีการสัมภาษณ์ที่เหมือนกันทุกอย่างกับผู้ถูกสัมภาษณ์แต่ละคน

ข้อดี ของการสัมภาษณ์แบบนี้ คือ คำตอบที่ได้จากผู้ถูกสัมภาษณ์ทุกคน จะสามารถนำมาวิเคราะห์ร่วมกันได้

ข้อเสีย ของการสัมภาษณ์แบบนี้ คือ ไม่สามารถที่จะถามได้ลึกซึ้งตามที่ต้องการได้

๒) การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การสัมภาษณ์แบบนี้จะเป็นแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดคำถามให้มีความยืดหยุ่น ถึงแม้ว่าจะมีการเตรียมคำถามไว้ก่อนแล้วก็ตาม แต่เวลาสัมภาษณ์จริงๆ ก็สามารถเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาพการณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ได้

ข้อดี ของการสัมภาษณ์แบบนี้ คือ ผู้ถูกสัมภาษณ์มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนเองได้อย่างเต็มที่

ข้อเสีย ของการสัมภาษณ์แบบนี้ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ถูกสัมภาษณ์จากหลายๆ คน ค่อนข้างทำได้ยากและมีความซับซ้อน

การดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ ควรปฏิบัติดังนี้

๑. เมื่อถึงเวลาสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ ควรสร้างความคุ้นเคยกับผู้ถูกสัมภาษณ์ ก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

๒. ชี้แจงให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ เข้าใจและสบายใจ ในเรื่องที่จะทำการสัมภาษณ์ โดยขอให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ ตอบข้อมูลตามความคิดเห็นและตรงกับสภาพความเป็นจริง และคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์จะไม่มีผลกระทบใดๆต่อผู้ถูกสัมภาษณ์

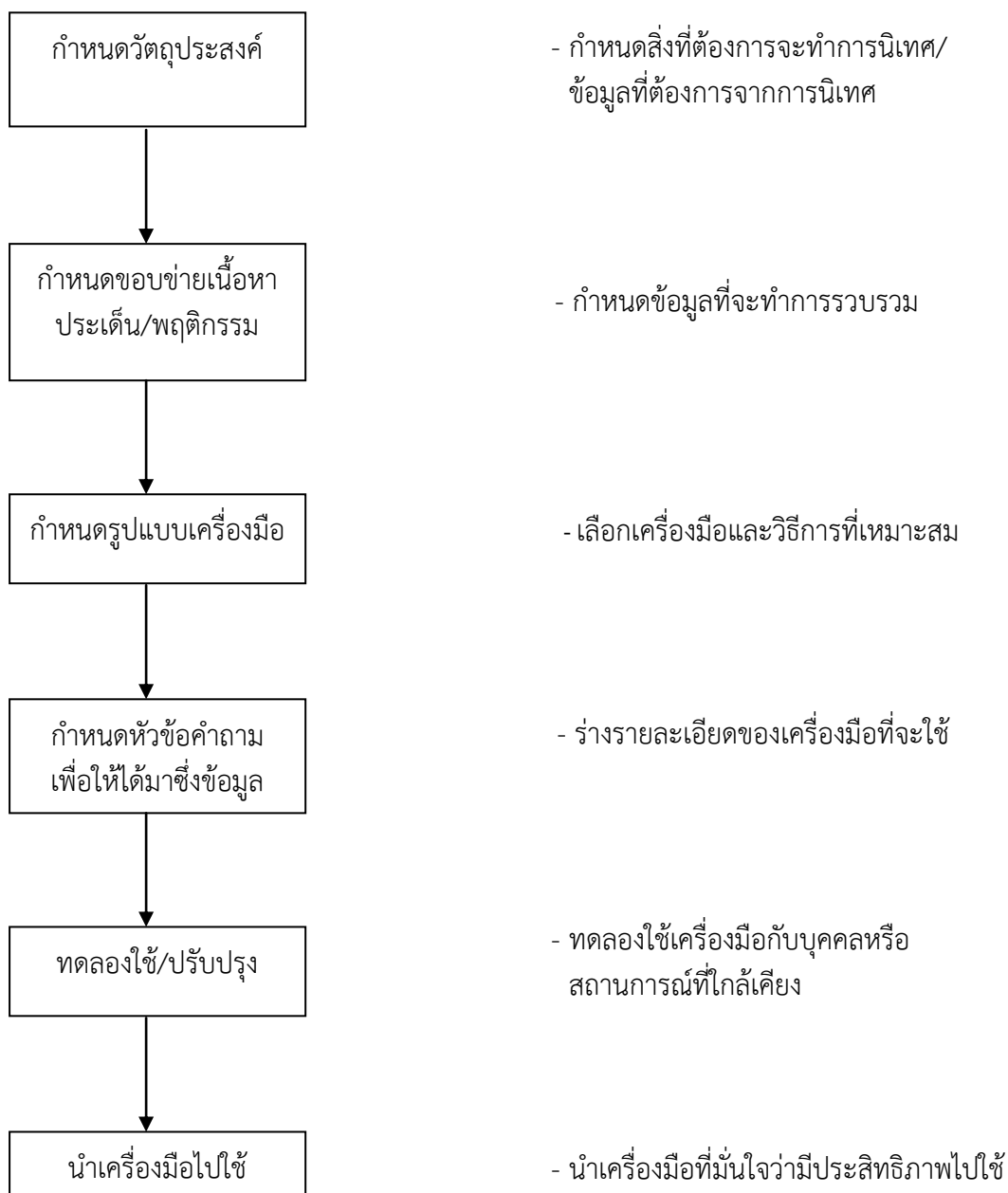
๓. ผู้สัมภาษณ์ ดำเนินการถามคำถามครั้งละ ๑ คำถาม ทบทวนคำถาม จนแน่ใจว่าผู้ถูกสัมภาษณ์เข้าใจคำถามจริง

๔. ผู้สัมภาษณ์ รับฟังคำตอบอย่างตั้งใจ และไม่ควรพูดสอดแทรกออกมา ก่อนที่ผู้ถูกสัมภาษณ์จะพูดเสร็จ

๕. ผู้สัมภาษณ์ ไม่ควรแสดงอารมณ์อย่างหนึ่งอย่างใดออกมา เมื่อได้รับคำตอบที่ไม่คาดคิด

การสร้างเครื่องมือการนิเทศการศึกษา สามารถนำเสนอขั้นตอนการสร้างเครื่องมือการนิเทศได้ดังนี้

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือการนิเทศการศึกษา

การวิเคราะห์ผล

เมื่อผู้นิเทศได้ข้อมูล ต้องร่วมดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลกับผู้รับการนิเทศ โดยควรให้ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมรับรู้และวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โดยนำข้อมูลที่ได้จากการนิเทศด้วยเครื่องมือการนิเทศที่นำไปใช้เก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ผลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลเป็นสารสนเทศ พร้อมทั้งร่วมกันหาแนวทางเพื่อการปรับปรุง แก้ไข พัฒนากิจกรรมให้มีการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดคุณภาพกับงานต่อไป และนำข้อมูลที่ร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ได้ไปใช้ในการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเขียนบรรยายถึงสภาพการดำเนินงาน ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้การแปลผลเกิดความเข้าใจง่าย และสามารถนำไปใช้เปรียบเทียบกับเกณฑ์คุณภาพที่กำหนดไว้ เพื่อให้การประเมินคุณภาพเป็นไปอย่างเป็นระบบ สถิติพื้นฐานที่นิยมใช้ เช่น ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น

การสรุปผลการนิเทศและการรายงานผลการนิเทศ

การสรุปผลการนิเทศ เป็นสิ่งที่สำคัญมาก โดยผู้นิเทศต้องดำเนินการสรุปผลการนิเทศที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่นำไปใช้ในการนิเทศทุกครั้งหลังการนิเทศ และควรสรุปในภาพรวมรายไตรมาส รายครึ่งปี และรายปี เพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องทั้งระดับสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำข้อสรุปจากการนิเทศไปประกอบการตัดสินใจพัฒนาหรือปรับปรุงงานให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การรายงานผลการนิเทศ ผู้นิเทศ ต้องรายงานผลการนิเทศตามวัตถุประสงค์ของการนิเทศในกิจกรรม โครงการนั้นๆ รวมทั้ง ควรนำเสนอจุดเด่น จุดที่ต้องพัฒนา จึงจะทำให้การนิเทศ มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล โดยรายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาการศึกษาต่อไป

ข้อควรคำนึงถึงในการเขียนรายงานผลการนิเทศ

๑. กำหนดประเด็นการนิเทศให้ชัดเจน
๒. สรุปผลการนิเทศตามประเด็นให้กระชับ รัดกุม สื่อความหมายได้ตรงประเด็น
๓. มีข้อเสนอจากการนิเทศ
 - ๓.๑ จุดเด่น
 - ๓.๒ จุดที่ควรพัฒนา
๔. สาระการนำเสนอในรายงาน ต้องสร้างสรรค์ จูงใจ หรือกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องนำผลการนิเทศไปใช้ในการพัฒนางาน
๕. ความยาวในการสรุปหน้าบันทึกผลการนิเทศ ไม่ควรเกิน ๒ หน้ากระดาษบันทึก ส่วนรายละเอียดในการรายงานผลการนิเทศที่เป็นเอกสารแนบรายงานผลการนิเทศ รายไตรมาส รายครึ่งปี และรายปี

ภาคผนวก

(ตัวอย่าง) โครงการนิเทศภายในสถานศึกษา

๑. โครงการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์ กศน.อำเภอ..... ปี ๒๕๕๙

๒. หลักการและเหตุผล

ตามที่ สำนักงาน กศน. ได้กำหนดยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างโอกาสและยกระดับคุณภาพการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ ๒ สร้างอุดมการณ์ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และสร้างค่านิยมที่พึงประสงค์ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทุกช่วงวัยและพัฒนาคุณภาพชีวิต ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนา กศน.ตำบลให้เป็นกลไกการขับเคลื่อนการจัดและส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อสร้างและกระจายโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน โดยกำหนดให้มีกลไกขับเคลื่อนในลักษณะจากล่างขึ้นบน (Bottom up) จากระดับตำบล ผ่านระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัด ถึงระดับส่วนกลาง

ศูนย์ กศน. อำเภอ..... มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และส่งเสริมภาคีเครือข่ายร่วมจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายประชาชนนอกระบบโรงเรียน ให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ตามมาตร ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดย ศูนย์ กศน. อำเภอ..... มีศูนย์ กศน. ตำบล..... แห่ง และห้องสมุดประชาชน แห่ง เป็นศูนย์บริการความรู้ในพื้นที่ โดยผ่านครู กศน.ตำบล ครู ศรช. และเครือข่าย เพื่อดำเนินงานจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในพื้นที่ความรับผิดชอบ ในการนี้ เพื่อให้การบริหารการศึกษาของศูนย์ กศน. อำเภอ ดำเนินการไปอย่างมีคุณภาพ ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ศูนย์ กศน. อำเภอ..... จึงกำหนดให้มีการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในสถานศึกษาขึ้น เพื่อเฝ้าติดตามผล และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามระบบการควบคุมการบริหารสถานศึกษาในระบบประกันคุณภาพการศึกษา

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อเฝ้าติดตาม ประเมินผล รายงานผลการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายของสำนักงาน กศน. ปี ๒๕๕๙

๓.๒ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนครู กศน. ครู ศรช. และเครือข่าย จัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา

๔. เป้าหมาย

๔.๑ เป้าหมายเชิงปริมาณ

๔.๑.๑ จำนวนหน่วยงานที่ได้รับการนิเทศ

- กศน. ตำบลแห่ง
- ศรช.แห่ง
- ห้องสมุดประชาชนแห่ง

๔.๑.๒ บุคลากรผู้รับการนิเทศ

- ครู กศน.ตำบลคน
- ครู ศรช.คน
- ครูอาสาฯคน
- บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคน

๔.๑.๓ เนื้อหาสาระในการนิเทศ

- การจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- การส่งเสริมการรู้หนังสือ
- การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ
- การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
- การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน
 - การจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - การส่งเสริมการอ่าน

๔.๒ เป้าหมายเชิงคุณภาพ

- ๔.๒.๑ กศน. ตำบลสามารถดำเนินงาน กศน. ให้เป็นไปตามนโยบายจุดเน้นการดำเนินงาน กศน. ปีงบประมาณ ๒๕๕๕ อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๔.๒.๒ ครู กศน. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา
- ๔.๒.๓ ผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจ
- ๔.๒.๔ กิจกรรม กศน. มีคุณภาพตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

๕. วิธีดำเนินการ

ที่	กิจกรรมหลัก	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ
๑	ปฏิบัติการนิเทศ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙	- เพื่อให้การจัดกิจกรรม กศน. ให้เป็นไปตามนโยบายของ สำนักงาน กศน. ปี ๒๕๕๙	- ศูนย์ กศน.ตำบล - ครู กศน. -บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ ห้องสมุดฯ	- ศูนย์ กศน.ตำบล - ห้องสมุดประชาชน	มกราคม - มีนาคม ๒๕๕๙	๑๐,๐๐๐
๒	ปฏิบัติการนิเทศ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙	- เพื่อให้ครู กศน. และ ครู อาสาฯ สามารถจัดกิจกรรม กศน. ให้มีคุณภาพ	- ครู กศน. ตำบล - ครู ศรช - ครูอาสาฯ	- กศน.ตำบล - ห้องสมุดประชาชน	เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๙	๑๐,๐๐๐
๓	ปฏิบัติการนิเทศครั้งที่ ๓/ ๒๕๕๙	- เพื่อให้ กศน. ตำบล สามารถ จัด การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยมี คุณภาพ	- ครู กศน. ตำบล - ครู ศรช - ครูอาสาฯ - บรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ ห้องสมุด	- กศน.ตำบล - ห้องสมุดประชาชน	กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๙	๑๐,๐๐๐
๔	สรุปผลการนิเทศและจัดทำ เอกสารรายงานผลการนิเทศ ปี ๒๕๕๙	- เพื่อจัดพิมพ์เอกสารรายงาน ผลการนิเทศเผยแพร่	- ผู้บริหาร กศน. อำเภอ - ครูอาสาฯ - ครู กศน. ตำบล - ครู ศรช. จำนวน..... คน	จังหวัด.....	กันยายน ๒๕๕๙	๑๕,๐๐๐

๖. งบประมาณ งบประมาณทั้งโครงการ ๔๕,๐๐๐ บาท

๗. แผนการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นรายไตรมาส

ที่	กิจกรรมหลัก	ไตรมาส ๑ ต.ค.-ธ.ค. ๕๕	ไตรมาส ๒ ม.ค.-มี.ค. ๕๕	ไตรมาส ๓ เม.ย.-มิ.ย. ๕๕	ไตรมาส ๔ ก.ค.-ก.ย. ๕๕
๑	ปฏิบัติการนิเทศครั้งที่ ๑/๒๕๕๕	-	๑๐,๐๐๐	-	-
๒	ปฏิบัติการนิเทศครั้งที่ ๒/๒๕๕๕	-	-	๑๐,๐๐๐	-
๓	ปฏิบัติการนิเทศครั้งที่ ๓/๒๕๕๕	-	-	-	๑๐,๐๐๐
๔	สรุปผลการนิเทศและจัดทำรายงาน การนิเทศปี ๒๕๕๕	-	-	-	๑๕,๐๐๐

๘. ผู้รับผิดชอบโครงการ งาน.....

๙. เครือข่าย -

๑๐. ผลลัพธ์

๑๐.๑ กศน. ตำบล และห้องสมุดประชาชน สามารถเป็นไปตามนโยบายและจุดเน้นของสำนักงาน กศน. ปีงบประมาณ ๒๕๕๕

๑๐.๒ ครู กศน. จัดการศึกษาตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษา

๑๑. ตัวชี้วัดผลสำเร็จของโครงการ

๑๑.๑ ตัวชี้วัดผลผลิต

๑) กศน.ตำบล และห้องสมุดฯ ได้รับการนิเทศประมาณ ๓ ครั้ง/ปี

๒) ครู กศน. ครู ศรช. และครูอาสาฯ ได้รับการนิเทศในการดำเนินงานระบบคุณภาพ ๓ ครั้ง/ปี

๓) ครู กศน. ครู ศรช. และครูอาสาฯ มีความรู้ความเข้าใจในการจัด กศน. ตามนโยบายและจุดเน้นของ สำนักงาน กศน. ปี ๒๕๕๕

๔) มีรายงานการนิเทศเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

๑๑.๒ ตัวชี้วัดผลลัพธ์

๑) กศน. ตำบลจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

๒) บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดฯ ให้บริการการศึกษาตามอัธยาศัยได้อย่างมีคุณภาพ

๓) กิจกรรม กศน. มีคุณภาพตรงกับความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย และเกิดประโยชน์ต่อ

ผู้รับบริการ

๔) ผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจต่อการนิเทศในระดับมาก ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป

๑๒. การติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงาน

๑๒.๑ การรายงานผลการนิเทศรายครั้ง

๑๒.๒ การรายงานผลการนิเทศครึ่งปี และสิ้นปี

๑๒.๓ การสรุปและสังเคราะห์ผลการนิเทศ

(ตัวอย่าง) การกำหนดกรอบและประเด็นการนิเทศ

ขอบข่ายการนิเทศ : กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง

การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน

ที่	หัวข้อ	ประเด็น
๑	การบริหารจัดการ	<p>๑. ครูผู้สอน/วิทยากร/ผู้รู้ มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>๒. แหล่งเรียนรู้ เหมาะสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>๓. การจัดทำทำเนียบวิทยากร/คุณภาพของวิทยากร</p> <p>๔. การจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย/ผู้รับบริการ</p> <p>๕. หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน</p> <p>กรอบหลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมด้านประชาธิปไตย - ส่งเสริมด้านความเป็นพลเมืองดี - ส่งเสริมด้านเศรษฐกิจชุมชน - ส่งเสริมด้านการอนุรักษ์และพัฒนาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - ส่งเสริมด้านประชาคมอาเซียน - ส่งเสริมการบูรณาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง <p>๖. แผนการเรียนรู้มีความชัดเจนและมีความเหมาะสม</p> <p>๗. สื่อวัสดุ/อุปกรณ์มีความพร้อมและพอเพียงต่อการจัดกิจกรรม</p> <p>๘. การประสานงานเครือข่ายสนับสนุนงบประมาณ และสถานที่จัดกิจกรรม</p>
๒	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	<p>๑. สำรวจความต้องการของผู้เรียน ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย</p> <p>๒. จัดทำแผนการเรียนรู้</p> <p>๓. จัดหาสื่อ/แหล่งเรียนรู้</p> <p>๔. จัดหาวัสดุอุปกรณ์</p> <p>๕. รูปแบบการจัดการเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> ๑) การฝึกอบรม ๒) การประชุมสัมมนา ๓) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๔) การจัดทำฐานการเรียนรู้ ๕) ศึกษาจากสถานที่จริง
		<p>๖. การวัดผลการเรียนรู้</p> <p>๖.๑ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความรู้ความเข้าใจ - ทักษะ - เจตคติ - การนำไปใช้

ที่	หัวข้อ	ประเด็น
		๖.๒ วิธีการวัดผล <ul style="list-style-type: none"> - การทดสอบ - การสังเกต/การสัมภาษณ์ - การสอบถาม - การประเมินผลงาน
๓	การนิเทศติดตามผล	การสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียน
๔	ผลที่เกิดกับผู้เรียน	๑. ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดี ๒. ผู้เรียนนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตตามแนวทางของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(ตัวอย่าง) แผนการนิเทศ

แผนปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา กศน.อำเภอ..... ปีงบประมาณ ๒๕๕๙

ครั้งที่	เรื่อง/ประเด็นการนิเทศ	วัตถุประสงค์	พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย	วิธีการนิเทศ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ
๑	แผนนิเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อร่วมวิเคราะห์สภาพ ความต้องการรับการนิเทศ - วางแผนนิเทศ - จัดทำเครื่องมือการนิเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> - หัวหน้า กศน. ตำบล - ครู กศน. ตำบล - ครูอาสาฯ 	- ประชุมปฏิบัติการ	๒๐ - ๒๒ ก.พ. ๒๕๕๙	<ul style="list-style-type: none"> - ค่าน้ำมัน ๕๐๐ บาท - ค่าเบี้ยเลี้ยง ๘๑๐ บาท 	<ul style="list-style-type: none"> - หัวหน้า กศน. ตำบล ครูอาสาฯ และผู้นิเทศ รู้และเข้าใจประเด็นในการนิเทศ - มีแผนการนิเทศประจำปี งบประมาณ ๒๕๕๙ แบบมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง - ผู้รับการนิเทศ ร้อยละ ๘๐ มีความพึงพอใจในระดับมาก
๒	<p>นิเทศตามแผน ในประเด็น</p> <p>๒.๑ การเทียบระดับการศึกษา</p> <p>๒.๒ การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑</p> <p>๒.๓ การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อสร้างความตระหนักในการจัดการศึกษาตามระบบคุณภาพการศึกษา - เพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือครูในการดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - กศน.ตำบล.... - ศูนย์เทียบระดับการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเคราะห์เอกสารและร่องรอยการดำเนินงานการเทียบระดับ - สังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู - ประชุมผู้เกี่ยวข้องในการนำเสนอผลการนิเทศ 	๑๐-๑๕ มี.ค. ๒๕๕๙	<ul style="list-style-type: none"> - ค่าน้ำมัน ๙๐๐ บาท - ค่าเบี้ยเลี้ยง ๑,๐๘๐ บาท 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้รับผิดชอบงาน มีแนวทางการดำเนินงานตามระบบคุณภาพครบทุกงาน - ผู้รับการนิเทศร้อยละ ๘๐ มีความพึงพอใจในระดับมาก

ครั้งที่ ที่	เรื่อง/ประเด็นการนิเทศ	วัตถุประสงค์	พื้นที่และ กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการนิเทศ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ
๓	นิเทศตามแผนใน ประเด็น ๓.๑ การจัดการศึกษา ต่อเนื่อง ๓.๒ การจัดศูนย์ศึกษา อาเซียน ๓.๓ อินเทอร์เน็ตตำบล	- เพื่อสร้างความ เข้าใจและกำหนด แนวทางการ ดำเนินงานตาม นโยบายเรื่อง อาเซียนศึกษา และ อินเทอร์เน็ตตำบล - เพื่อพัฒนาการจัด การศึกษาต่อเนื่องให้ สอดคล้องกับระบบ ประกันคุณภาพ	- พื้นที่ กศน.ตำบล อำเภอ..... - ครู กศน. ตำบล	- ตรวจเยี่ยมการ ดำเนินงานในพื้นที่ - สัมภาษณ์ พูดคุย และให้คำแนะนำ - นำเสนอผลการ นิเทศในรูปแบบ เอกสารให้ สถานศึกษา	๒๐-๒๓ เม.ย. ๒๕๕๙	- ค่าน้ำมัน ๑,๕๐๐ บาท - ค่าเบี้ยเลี้ยง ๘๑๐ บาท	- ผู้รับผิดชอบงานจัดการ ศึกษาต่อเนื่อง การจัดศูนย์ ศึกษาอาเซียน สามารถ ดำเนินงานได้ถูกต้องร้อยละ ๑๐๐ - ครู กศน. ตำบล มี แผนการจัดอินเทอร์เน็ต ตำบล - ผู้รับการนิเทศ ร้อยละ ๘๐ มีความพึงพอใจใน ระดับมาก

(ตัวอย่าง) เครื่องมือนิเทศ

คำชี้แจงการใช้เครื่องมือนิเทศการจัดกิจกรรม กศน.

เครื่องมือนิเทศการจัดกิจกรรม กศน.ชุดนี้ มีข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้ ดังนี้

๑. ผู้นิเทศ ได้แก่ ผู้นิเทศภายในสถานศึกษา (หมายถึง ผอ.กศน.อำเภอ พนักงานราชการ คณะกรรมการสถานศึกษา ภาควิชา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย) ใช้ในการนิเทศการจัดกิจกรรม กศน. ของแต่ละสถานศึกษา
๒. ผู้รับการนิเทศ ได้แก่ ครู ทรช. ครูประจำกลุ่ม วิทยากรสอนเสริม หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้จัดกิจกรรม กศน.ของสถานศึกษา
๓. นอกจากเครื่องมือนิเทศการจัดกิจกรรม กศน.ชุดนี้ ผู้นิเทศสามารถนิเทศด้วยวิธีการอื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสม อาทิ การสัมภาษณ์ การซักถาม การสังเกต การตรวจสอบเอกสาร
๔. เครื่องมือนิเทศการจัดกิจกรรม กศน.ชุดนี้ ประกอบด้วย
 - ๔.๑ เครื่องมือนิเทศการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ๔.๒ เครื่องมือประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา (การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน)
 - ๔.๓ เครื่องมือนิเทศการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง
 - ๔.๔ เครื่องมือประเมินความพึงพอใจผู้เรียน/ผู้ร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง
 - ๔.๕ เครื่องมือนิเทศการจัดการศึกษาหลักสูตรภาษาจีน ภาษาอังกฤษ
 - ๔.๖ เครื่องมือประเมินความพึงพอใจผู้เรียนการศึกษาหลักสูตรภาษาจีน

(ตัวอย่าง) เครื่องมือนิเทศ

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กศน.ตำบล..... ศูนย์ กศน. อำเภอ.....

สำนักงาน กศน.จังหวัด.....

ดำเนินการนิเทศ ครั้งที่ วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. สถานที่พบกลุ่ม
๒. ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
 - ☐ ประถม ลงทะเบียน..... คน มาพบกลุ่ม.....คน
 - ☐ ม.ต้น ลงทะเบียน..... คน มาพบกลุ่ม.....คน
 - ☐ ม.ปลาย ลงทะเบียน.....คน มาพบกลุ่ม.....คน
๓. ภาควิชาที่.....กำลังจัดกิจกรรมสาระการเรียนรู้รายวิชา.....
๔. ชื่อผู้รับการนิเทศ.....วุฒิ.....
วิชาเอก.....ความถนัดในการสอนวิชา.....
วุฒิครู ☐ มี ☐ ไม่มี ☐ กำลังศึกษา ป.บัณฑิต

ตอนที่ ๒ ความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู

ที่	ประเด็นเพื่อการนิเทศ	มี	ไม่มี	ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
๑	ผู้เรียนมีสิ่งต่อไปนี้หรือไม่ (ระบุ%) ๑.๑ แผนการเรียนรู้ที่ทำร่วมกับครู ๑.๒ คู่มือนักศึกษา/เอกสารแนะนำการเรียนรู้ ๑.๓ แบบเรียน/คู่มือเรียนแต่ละครั้ง ๑.๔ สมุดบันทึกการเรียนรู้ ๑.๕ แฟ้มติดตามข้อมูลการทำโครงการ			
๒	ครู กศน. มีสื่อและอุปกรณ์ต่อไปนี้หรือไม่ ๒.๑ คู่มือดำเนินงาน ๒.๒ หลักสูตร ๒.๓ เทป วีดิทัศน์ ๒.๔ สื่อประกอบการออกอากาศของไทยคม ๒.๕ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....			
๓	ครู กศน. มีการจัดทำสิ่งต่อไปนี้หรือไม่ ๓.๑ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน ๓.๒ การจัดบริการแนะแนวและให้คำปรึกษา ๓.๓ การวัดผลประเมินผลก่อนเรียน ๓.๔ การวัดผลประเมินผลระหว่างภาคเรียน ๑) การประเมินคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล ๒) การทำแบบทดสอบย่อย ๓) แบบบันทึกผลการติดตามการทำโครงการของผู้เรียนรายบุคคล			

ที่	ประเด็นเพื่อการนิเทศ	มี	ไม่มี	ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
	๓.๕ การจัดสอนเสริม ๓.๖ การจัดทำใบความรู้ ๓.๗ การจัดทำใบงาน ๓.๘ การมอบหมายบทเรียน/กิจกรรมไปเรียนรู้ต่อเนื่อง (กรต.) ๓.๙ แบบ/สมุดบันทึกผลการประเมินระหว่างเรียน			

ตอนที่ ๓ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู

ที่	ประเด็น	ระดับการปฏิบัติ					ข้อเสนอแนะ
		๕ มากที่สุด	๔ มาก	๓ ปานกลาง	๒ น้อย	๑ ควรปรับปรุง	
๑	ครูให้โอกาสนักศึกษาร่วมศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากเพียงใด						
๒	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมตามหลักสูตรที่กำหนด						
๓	จัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
๔	จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ						
๕	ทำการสอนตรง/เต็มเวลา						
๖	มีการแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง						
๗	กระบวนการจัดการเรียนการสอนเหมาะสมกับเวลาและวัยของผู้เรียน						
๘	มีความสามารถในการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน						
๙	ใช้สื่อตรงตามเนื้อหาวิชาที่สอน						
๑๐	สื่อเทคโนโลยีมีความเหมาะสมและทันสมัย						
๑๑	ใช้เทคนิคการสอนและจิตวิทยาการสอนผู้ใหญ่						
๑๒	กิจกรรมที่ครูจัด ทำให้นักศึกษาสนใจ เอาใจใส่ และรับผิดชอบต่อการเรียน						
๑๓	ระหว่างภาคเรียน มีการบริการแนะแนวและให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา						
	- รายบุคคล						
	- เป็นกลุ่ม						
	- ทางโทรศัพท์						
๑๔	ติดตามนักศึกษาที่บ้าน						
	- ติดตามนักศึกษาที่บ้าน						
๑๕	การวัด/ประเมินผลระหว่างเรียน						
	- สังเกตพฤติกรรมนักศึกษา						

ที่	ประเด็น	ระดับการปฏิบัติ					ข้อเสนอแนะ
		๕ มากที่สุด	๔ มาก	๓ ปานกลาง	๒ น้อย	๑ ควรปรับปรุง	
	- ประเมินคุณธรรมจริยธรรม - การทดสอบ - การติดตามการทำโครงการ						
๑๕	มีการประสานใช้ทรัพยากรร่วมกันกับเครือข่าย						
๑๖	การประชุมชี้แจงนักศึกษาให้เข้าใจกระบวนการจัดกิจกรรม กพช.						
๑๗	ครูและผู้เรียนร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรม กพช.						
๑๘	การเรียนรู้ทฤษฎีในการจัดกิจกรรม กพช.						
๑๙	การจัดกิจกรรม กพช. ในภาคปฏิบัติใน ขอบข่ายเนื้อหา ดังนี้ ๑) กิจกรรมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และ ประเพณี ๒) กิจกรรมพัฒนาชุมชน สังคม และ สิ่งแวดล้อม ๓) กิจกรรมสนับสนุนงานการศึกษานอก โรงเรียน						
๒๐	ครูพึงพอใจในงานบริการต่าง ๆ ของ กศน.อำเภอ/ เขต และสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. เพียงใด - งานสารบรรณ - งานส่งเสริมปฏิบัติการ - งานแผนงานและนโยบาย - งานบุคลากร - งานการเงิน - งานพัสดุ - อื่น ๆ (โปรด ระบุ).....						

ตอนที่ ๔ คุณภาพผู้เรียน

๑. ร้อยละของผู้เรียนมาพบกลุ่ม = ร้อยละ.....
๒. ร้อยละของผู้เรียนพบกลุ่มตรงเวลา = ร้อยละ.....
๓. ร้อยละของผู้เรียนส่งงานตามเวลา = ร้อยละ.....
๔. ร้อยละของผู้เรียนส่งงานครบทุกครั้ง = ร้อยละ.....
๕. ร้อยละของผู้เรียนแต่งกายเรียบร้อย = ร้อยละ.....
๖. ร้อยละของผู้เรียนร่วมกิจกรรมที่สถานศึกษาจัด = ร้อยละ.....
๗. ร้อยละของผู้เรียนที่ขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ = ร้อยละ.....

๘. ร้อยละของผู้เรียนเป็นสมาชิกห้องสมุด/แหล่งเรียนรู้ในชุมชน = ร้อยละ.....
๙. ร้อยละของผู้เรียนที่สามารถใช้เทคโนโลยีเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานได้ = ร้อยละ.....
๑๐. ร้อยละของผู้เรียนที่ออกกำลังกายสม่ำเสมอ (อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๓ วัน) = ร้อยละ.....
๑๑. ร้อยละของผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา (อย่างน้อยเดือนละ ๒ วัน) = ร้อยละ.....
๑๒. ร้อยละของผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน (อย่างน้อยเดือนละ ๒ ครั้ง) = ร้อยละ.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

จุดเด่น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ
(.....)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ตัวอย่าง) เครื่องมือประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา

การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กศน.ตำบล..... ศูนย์ กศน. อำเภอ.....

สำนักงาน กศน.จังหวัด.....

ดำเนินการนิเทศ ครั้งที่ วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑) สถานที่พบกลุ่ม

๒) ครู ผู้สอน ชื่อ.....

๓) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับใด

☐ ประถม☐ ม.ต้น☐ ม.ปลาย

ตอนที่ ๒ การจัดการเรียนการสอน

ที่	ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ					เหตุผลประกอบ
		๕ มากที่สุด	๔ มาก	๓ ปานกลาง	๒ น้อย	๑ ควรปรับปรุง	
๑	นักศึกษาพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของครูเพียงใดในเรื่องต่อไปนี้						
	๑.๑ บรรยากาศในการเรียนรู้						
	๑.๒ ความช่วยเหลือเอาใจใส่ต่อนักศึกษาระหว่างเรียน						
	๑.๓ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู						
	๑.๔ การมอบหมายงาน กรต.ของครูและวิธีให้นำเสนอ กรต.						
	๑.๕ คำแนะนำของครูในการทำแฟ้มสะสมผลงานของตนเอง						
	๑.๖ คำแนะนำของครูในการทำโครงงานของนักศึกษา						
	๑.๗ การชี้แจงการวัดผลประเมินผลระหว่างผู้เรียน						
	๑.๘ ความยุติธรรมหรือความโปร่งใสในการให้คะแนนระหว่างเรียน						
	๑.๙ ความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากครู						
๒	นักศึกษามีโอกาสพูด/แสดงความคิดเห็นในขณะพบกลุ่มเพื่อเรียนรู้เพียงใด						
๓	นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์จากกลุ่มเพียงใด (แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มระหว่างผู้เรียน)						

ที่	ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ					เหตุผลประกอบ
		๕ มากที่สุด	๔ มาก	๓ ปานกลาง	๒ น้อย	๑ ควรปรับปรุง	
๔	นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจการเรียนรู้ในระดับที่เรียนเพียงใด						
๕	นักศึกษาพึงพอใจต่อการบริการของ กศน. อำเภอเพียงใดในเรื่องต่อไปนี้ - การลงทะเบียนเรียน - การเทียบโอน - ขอลหลักฐาน (ใบรับรอง/บัตรนักศึกษา) - ห้องสมุด/แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้ด้วยตนเอง - การให้บริการยืมสื่อ เทปเสียง VDO เพื่อเรียนรู้ด้วยตนเอง - การพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ - การให้คำแนะนำชี้แจงข้อมูลต่าง ๆ						
๖	นักศึกษามีโอกาสได้เข้าร่วมทำกิจกรรมขององค์กรนักศึกษาเพียงใด						
๗	กิจกรรม กพช. ที่สถานศึกษาจัดให้สอดคล้องความต้องการนักศึกษาเพียงใด - การเข้าค่ายต่างจังหวัด - การจัดกิจกรรมเทศกาลวันสำคัญ - การร่วมพัฒนาชุมชน/วัด - การจัดงานรณรงค์ในโอกาสต่าง ๆ - อื่น ๆ (โปรดระบุ).....						
๘	นักศึกษาจะสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียน กศน.ไปใช้ประโยชน์ได้เพียงใด						
๙	ความพึงพอใจโดยรวมต่อการรับบริการความรู้ตามหลักสูตรนี้						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ให้ข้อมูล

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงาน กศน. จังหวัดตราด

(ตัวอย่าง) เครื่องมือนิเทศการศึกษาต่อเนื่อง

กศน.ตำบล..... ศูนย์ กศน. อำเภอ.....

สำนักงาน กศน.จังหวัด.....

ดำเนินการนิเทศ ครั้งที่ วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. สถานที่สอน.....ตำบล.....กศน.อำเภอ.....

๒. วิชาที่สอน (บันทึกชุดละ ๑ วิชา)

.....ทักษะอาชีพ วิชา.....

.....กลุ่มสนใจ จำนวน.....ชั่วโมง

.....ชั้นเรียน จำนวน.....ชั่วโมง

.....พัฒนาทักษะชีวิต วิชา.....

.....กลุ่มสนใจ จำนวน.....ชั่วโมง

.....ชั้นเรียน จำนวน.....ชั่วโมง

.....ฝึกอบรม จำนวน.....ชั่วโมง

.....การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน หลักสูตร.....

.....กลุ่มสนใจ จำนวน.....ชั่วโมง

.....ชั้นเรียน จำนวน.....ชั่วโมง

.....ฝึกอบรม จำนวน.....ชั่วโมง

.....การจัดการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตร.....

.....กลุ่มสนใจ จำนวน.....ชั่วโมง

.....ชั้นเรียน จำนวน.....ชั่วโมง

.....ฝึกอบรม จำนวน.....ชั่วโมง

.....การจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีที่เหมาะสม หลักสูตร.....

.....กลุ่มสนใจ จำนวน.....ชั่วโมง

.....ชั้นเรียน จำนวน.....ชั่วโมง

.....ฝึกอบรม จำนวน.....ชั่วโมง

.....กิจกรรมการเรียนรู้..... หลักสูตร.....

.....กลุ่มสนใจ จำนวน.....ชั่วโมง

.....ชั้นเรียน จำนวน.....ชั่วโมง

.....ฝึกอบรม จำนวน.....ชั่วโมง

๓. ระยะเวลาที่เปิดสอน วันที่...../...../.....ถึงวันที่...../...../.....

เวลาเรียน เริ่มเวลา.....น. ถึงเวลา.....น.

๔. จำนวนผู้เรียนที่สมัครเรียน.....คน จำนวนผู้เรียนที่มาเรียนในวันทีนิเทศ.....คน

๕. ชื่อผู้รับการนิเทศ.....วุฒิ.....

ตอนที่ ๒ ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน

ที่	ประเด็นเพื่อกาารนิเทศ	มี	ไม่มี	ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
๑	มีการนำข้อมูลความต้องการ/จำเป็นของกลุ่มเป้าหมาย/ชุมชนมาวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
๒	ครูประเมินพื้นฐานความรู้ผู้เรียนในวิชาที่เรียน			
๓	ครูมีการแนะนำก่อนการเรียนการสอน			
๔	ครูและผู้เรียนมีการร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนการสอน			
๕	ครูจัดการเรียนการสอนตามเวลาที่วางแผน			
๖	ครูมีสื่อ/อุปกรณ์ต่อไปนี้หรือไม่ ๖.๑ ตำรา/คู่มือครู ๖.๒ เอกสารประกอบการเรียนการสอน ๖.๓ สื่อวัสดุการเรียนการสอน			
๗	มีการวัดผล ทฤษฎี ปฏิบัติ ๗.๑ ก่อนเรียน ๗.๒ ระหว่างเรียน ๗.๓ หลังเรียน			
๘	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....			

ตอนที่ ๓ การจัดการเรียนการสอน

ที่	ประเด็นการนิเทศ	ระดับการปฏิบัติ					ข้อเสนอแนะ
		๕ มากที่สุด	๔ มาก	๓ ปานกลาง	๒ น้อย	๑ ควรปรับปรุง	
๑	วิทยากรทำการสอนตรงเวลาและเต็มเวลา						
๒	วิทยากรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนการสอนที่กำหนด						
๓	วิทยากรจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลายวิธี (ระบุได้หลายวิธี)						
	- บรรยาย						
	- สาธิต						
	- ฝึกปฏิบัติรายคน						
	- แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ						
	- การศึกษาดูงาน						
	- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้						
๔	วิทยากรมีความสามารถในการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน						
๕	ความเพียงพอของสื่อและอุปกรณ์						

ที่	ประเด็นการนิเทศ	ระดับการปฏิบัติ					ข้อเสนอแนะ
		๕ มาก ที่สุด	๔ มาก	๓ ปาน กลาง	๒ น้อย	๑ ควร ปรับปรุง	
๖	สื่อที่ใช้เหมาะสมกับเนื้อหา						
๗	ความทันสมัยของสื่อและอุปกรณ์						
๘	ความเป็นกันเองของวิทยากรกับผู้เรียน						
๙	วิทยากรใช้เทคนิคการสอนและจิตวิทยาการสอนผู้ใหญ่						
๑๐	ความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญของวิทยากร (ความเป็นมืออาชีพ)						
๑๑	เครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ตัวอย่าง) เครื่องมือประเมินความพึงพอใจ

ผู้เรียน/ผู้ร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง

กศน.ตำบล..... ศูนย์ กศน. อำเภอ.....

สำนักงาน กศน.จังหวัด.....

ดำเนินการนิเทศ ครั้งที่ วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. สถานที่เรียน..... กศน.อำเภอ.....

๒. วิทยาการที่สอนชื่อ..... วิชาที่เรียน.....

๓. สาขา/วิชาเรียน
- ☐ วิชาชีพระยะสั้น
- ☐ หลักสูตรระยะสั้น (การพัฒนาสังคมและชุมชน)
- ☐ การพัฒนาทักษะชีวิต
- ☐ การศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

ตอนที่ ๒ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ					เหตุผลประกอบ
		๕ มากที่สุด	๔ มาก	๓ ปานกลาง	๒ น้อย	๑ ควรปรับปรุง	
๑	เนื้อหาวิชาที่สอนตรงตามความต้องการของท่านเพียงใด						
๒	การมาเรียนตรงตามเวลาและเรียนครบตามเวลาที่กำหนด						
๓	ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร						
๔	สื่อ/อุปกรณ์การฝึก สามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนได้เพียงใด						
๕	ท่านได้ความรู้ตามที่คาดหวังมากน้อยเพียงใด						
๖	ท่านสามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับไปใช้ใน ชีวิตประจำวันเพียงใด						
๗	ความรู้ทักษะที่ได้สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้เพียงใด						
๘	สถานที่เรียนเหมาะสมเพียงใด						
๙	ความยุติธรรมหรือความโปร่งใสเพียงใดในการวัดผล ประเมินผลการเรียน						
๑๐	ผลการเรียนของท่านควรอยู่ในระดับใด						
๑๑	ระยะเวลาในการเรียน/กิจกรรมเหมาะสมเพียงใด						

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ					เหตุผลประกอบ
		๕ มากที่สุด	๔ มาก	๓ ปานกลาง	๒ น้อย	๑ ควรปรับปรุง	
๑๒	ความรู้ที่ได้รับคุ้มค่ากับ เวลา และค่าใช้จ่ายที่เสียไปเพียงใด						
๑๓	ท่านพึงพอใจกับกิจกรรมนี้เพียงใด						
๑๔	ความพึงพอใจโดยรวมต่อการรับบริการความรู้ตามหลักสูตรนี้						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

[illegible]

ลงชื่อ.....ผู้ให้ข้อมูล/ผู้นิเทศ

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ตัวอย่าง) เครื่องมือนิเทศการจัดการศึกษาต่อเนื่อง

หลักสูตรภาษาต่างประเทศ

กศน.ตำบล..... ศูนย์ กศน. อำเภอ.....

สำนักงาน กศน.จังหวัด.....

ดำเนินการนิเทศ ครั้งที่ วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

ภาษาที่เรียน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑ สถานที่จัด.....

๒ ระยะเวลาที่เปิดสอน วันที่...../...../.....ถึงวันที่...../...../.....

๓. เวลาเรียน เริ่มเวลา.....น. ถึงเวลา.....น.

๔ จำนวนนักศึกษาที่สมัครเรียน.....คน จำนวนนักศึกษาที่มาเรียนในวันทีนี้เทศ.....คน

๕ ชื่อผู้รับการนิเทศ (ครู).....วุฒิ.....

ตอนที่ ๒ ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนของครู

ที่	ประเด็นเพื่อการนิเทศ	มี	ไม่มี	ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
๑	มีการนำข้อมูลความต้องการ/จำเป็นของกลุ่มเป้าหมาย/ชุมชน มาวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
๒	ครูประเมินพื้นฐานความรู้ผู้เรียนในวิชาที่เรียน			
๓	ครูมีการแนะนำก่อนการเรียนการสอน			
๔	ครูและผู้เรียนร่วมกันวางแผนในการจัดการเรียนการสอน			
๕	ครูจัดการเรียนการสอนตามเวลาที่วางแผน			
๖	ครูมีสื่อ/อุปกรณ์ต่อไปนี้หรือไม่ ๖.๔ ตำรา/คู่มือครู ๖.๕ เอกสารประกอบการเรียนการสอน ๖.๖ สื่อเทคโนโลยีการเรียนการสอน			
๗	มีการวัดผล การเรียนรู้/ภาคปฏิบัติ ๗.๔ ก่อนเรียน ๗.๕ ระหว่างเรียน ๗.๖ หลังเรียน			
๘	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....			

ตอนที่ ๓ การจัดการเรียนการสอน

ที่	ประเด็นการนิเทศ	ระดับการปฏิบัติ					ข้อเสนอแนะ
		๕ มาก ที่สุด	๔ มาก	๓ ปาน กลาง	๒ น้อย	๑ ควร ปรับปรุง	
๑	ครูทำการสอนตรง/เต็มเวลา						
๒	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด						
๓	จัดกิจกรรมการเรียนรู้หลายวิธี (ระบุได้หลายวิธี) - บรรยาย - สาธิต - ฝึกปฏิบัติรายคน - แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ - การศึกษาดูงาน - การแลกเปลี่ยนเรียนรู้						
๔	มีความสามารถใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน						
๕	ความเพียงพอของสื่อและอุปกรณ์การเรียน						
๖	ใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหา						
๗	ความทันสมัยของสื่อและอุปกรณ์						
๘	ความเป็นกันเองกับผู้เรียน						
๙	ใช้เทคนิคการสอนและจิตวิทยาการสอนผู้ใหญ่						
๑๐	ความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญของผู้สอน (ความเป็นมืออาชีพ)						
๑๑	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ตัวอย่าง) เครื่องมือประเมินความพึงพอใจผู้เรียน การศึกษาหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง
หลักสูตรภาษาต่างประเทศ

กศน.ตำบล..... ศูนย์ กศน. อำเภอ.....

สำนักงาน กศน.จังหวัด.....

ดำเนินการนิเทศ ครั้งที่ วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

ภาษาที่เรียน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. สถานที่จัดสอน.....

๒. วิทยาการที่สอนชื่อ.....วิชาที่เรียน.....

สาขา/วิชาเรียน ☐ รายวิชาภาษาต่างประเทศ (ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ระดับ.....

☐ หลักสูตรระยะสั้น.....ชั่วโมง วิชา.....

☐ พัฒนาทักษะอาชีพ.....ชั่วโมง วิชา.....

ตอนที่ ๒ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ที่	ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ					เหตุผลประกอบ
		๕ มากที่สุด	๔ มาก	๓ ปานกลาง	๒ น้อย	๑ ควรปรับปรุง	
๑	เนื้อหาวิชาที่สอนตรงตามความต้องการของท่านเพียงใด						
๒	ท่านมาเรียนตรงตามเวลาและเรียนครบตามเวลาที่กำหนด						
๓	ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร						
๔	สื่อ/อุปกรณ์การฝึก สามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนได้เพียงใด						
๕	ท่านได้รับการฝึกทักษะเหมาะสมเพียงใด						
๖	ท่านได้ความรู้ตามที่คาดหวังมาน้อยเพียงใด						
๗	ท่านสามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันเพียงใด						
๘	ความรู้ทักษะที่ได้สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้เพียงใด						
๙	สถานที่เรียนเหมาะสมเพียงใด						
๑๐	ความยุติธรรมหรือความโปร่งใสเพียงใดในการวัดผล ประเมินผลการเรียน						
๑๑	ผลการเรียนของท่านควรอยู่ในระดับใด						
๑๒	ระยะเวลาในการเรียน/กิจกรรมเหมาะสมเพียงใด						

ที่	ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ					เหตุผลประกอบ
		๕ มากที่สุด	๔ มาก	๓ ปานกลาง	๒ น้อย	๑ ควรปรับปรุง	
๑๓	ความรู้ที่ได้รับคุ้มค่ากับ เวลา และค่าใช้จ่ายที่เสียไปเพียงใด						
๑๔	ท่านพึงพอใจกับกิจกรรมนี้โดยรวมเพียงใด						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ให้ข้อมูล/ผู้บันทึก
(.....)
วันที่.....เดือน.....

(ตัวอย่าง) เครื่องมือนิเทศ

กิจกรรม กศน. ตำบล.....

กศน. อำเภอ.....สำนักงาน กศน. จังหวัด.....

ดำเนินการนิเทศ ครั้งที่ วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

คำชี้แจงการใช้เครื่องมือ

๑. เครื่องมือชุดนี้สำหรับผู้นิเทศภายในสถานศึกษา (ผอ.กศน.อำเภอ ข้าราชการ พนักงานราชการ คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่าย ฯลฯ)
๒. ผู้รับการนิเทศได้แก่ ครู กศน. ตำบล ครู ศรช. ครูประจำกลุ่ม วิทยากรสอนเสริม
๓. ผู้นิเทศสามารถใช้วิธีการนิเทศโดยการสัมภาษณ์และหรือสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือตรวจสอบเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสมภายหลังการนิเทศ
๔. เครื่องมือนี้ประกอบด้วย ๔ ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐาน
 - ตอนที่ ๒ ข้อมูลกิจกรรมการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ตอนที่ ๓ ข้อมูลกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง
 - ตอนที่ ๔ ข้อมูลกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย
 - ตอนที่ ๕ ข้อมูลอื่นๆ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐาน

๑. สถานที่ตั้ง ☐ อยู่ในชุมชนและสะดวกในการเดินทางติดต่อ
☐ อยู่ห่างชุมชนและสะดวกในการเดินทางติดต่อ
☐ อยู่ห่างชุมชนและไม่สะดวกในการเดินทางติดต่อ
๒. สภาพความพร้อมด้านอาคารสถานที่
☐ มีความพร้อมมาก
☐ มีความพร้อมปานกลาง → ควรปรับปรุง.....
☐ มีความพร้อมน้อย → ควรปรับปรุง.....
๓. ลักษณะความเป็นเอกเทศของอาคารสถานที่
☐ เป็นเอกเทศ ☐ ไม่เป็นเอกเทศ เพราะ.....
๔. ความพร้อมด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ (เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ป้ายประกาศ ตู้ ชั้นวางของ ฯลฯ)
☐ มีความพร้อมมาก
☐ มีความพร้อมปานกลาง → ควรปรับปรุง.....
☐ มีความพร้อมน้อย → ควรปรับปรุง.....
๕. ความพร้อมด้านข้อมูลสารสนเทศ (ระบุได้มากกว่า ๑ ข้อ)
☐ มีป้ายแสดงข้อมูลคณะกรรมการ กศน.ตำบล (ชื่อ/ภาพ ฯลฯ)
☐ มีป้ายแสดงข้อมูลพื้นฐานของตำบล/หมู่บ้าน
☐ มีป้ายแสดงคำขวัญอำเภอ/จังหวัด
☐ มีป้ายแสดงข้อมูลแหล่งเรียนรู้/แหล่งท่องเที่ยว/ประวัติศาสตร์ หรือของดีของท้องถิ่น
☐ มีเอกสารประชาสัมพันธ์ กศน. ตำบล
☐ อื่นๆ ระบุ.....

๖. ความพร้อมด้านสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ (ระบุได้มากกว่า ๑ ข้อ)

- ☐ มีโทรทัศน์.....เครื่อง
- ☐ มีเครื่องเล่น VCD/DVDเครื่อง
- ☐ มีเครื่องขยายเสียง.....เครื่อง
- ☐ มีคอมพิวเตอร์.....เครื่อง
- ☐ อื่นๆ ระบุ.....

๗. วัน เวลา ในการเปิดให้บริการ

- ☐ ทุกวัน เวลาราชการ (๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ น.)
- ☐ ๓ วันต่อสัปดาห์ หยุดวัน.....
- ☐ ๔ วันต่อสัปดาห์ หยุดวัน.....
- ☐ ๕ วันต่อสัปดาห์ หยุดวัน.....

๘. บุคลากรผู้ให้บริการ (ระบุได้มากกว่า ๑ ข้อ)

- ☐ ครู กศน.ตำบล/ครู ศรช.
- ☐ นักศึกษา
- ☐ ผู้นำชุมชน
- ☐ เครือข่าย/ผู้มีจิตอาสา
- ☐ อื่นๆ ระบุ.....

๙. การสนับสนุนของชุมชน (ระบุได้มากกว่า ๑ ข้อ)

- ☐ อาคาร สถานที่
- ☐ วัสดุ ครุภัณฑ์
- ☐ สื่อการเรียนรู้
- ☐ งบประมาณในการจัดกิจกรรม
- ☐ วิทยากร
- ☐ อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ ๒ ข้อมูลกิจกรรมการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑. จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่...../.....

- ☐ ระดับประถม หลักสูตร' ๒๕๕๑ จำนวน.....คน มาพบกลุ่ม.....คน
- ☐ ระดับม.ต้น หลักสูตร' ๒๕๕๑ จำนวน.....คน มาพบกลุ่ม.....คน
- ☐ ระดับม.ปลาย หลักสูตร' ๒๕๕๑ จำนวน.....คน มาพบกลุ่ม.....คน
- รวมทั้งสิ้น.....คน

๒. จำนวนผู้ไม่รู้หนังสือ.....คน

๓. จำนวนครูประจำ กศน.ตำบล

- ☐ มี ๑ คน
- ☐ มีมากกว่า ๑ คน (ระบุ) ได้แก่.....

๔. ระดับการศึกษาและวิชาเอกของครู กศน. ตำบล

- ☐ อนุปริญญา วิชาเอก.....
- ☐ ปริญญาตรี วิชาเอก.....
- ☐ ปริญญาโท วิชาเอก.....
- ☐ อื่นๆ ระบุ.....

๕. ระดับการศึกษาและวิชาเอกของครู ศรช.

- ☐ อนุปริญญา วิชาเอก.....
- ☐ ปริญญาตรี วิชาเอก.....
- ☐ ปริญญาโท วิชาเอก.....
- ☐ อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ ๓ ข้อมูลกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง

๑. การเปิดกลุ่มวิชาชีพระยะสั้น

- ☐ มี.....กลุ่ม ☐ ไม่มี เพราะ.....

๒. การเปิดกลุ่มทักษะชีวิต

- ☐ มี.....กลุ่ม ☐ ไม่มี เพราะ.....

๒. การจัดกิจกรรมพัฒนาสังคมและชุมชน

- ☐ มี.....กิจกรรม ☐ ไม่มี เพราะ.....

๓. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ☐ มี.....กิจกรรม ☐ ไม่มี เพราะ.....

๔. การจัดกิจกรรม กศน. หลักสูตรอื่น (ระบุ)

- ☐ มี.....กลุ่ม ได้แก่
๑. หลักสูตร / กิจกรรม.....
๒. หลักสูตร / กิจกรรม.....
๓. หลักสูตร / กิจกรรม.....
๔. หลักสูตร / กิจกรรม.....
- ☐ ไม่มี เพราะ.....

๕. หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

- ☐ สอดคล้องมาก ☐ สอดคล้องปานกลาง
- ☐ ไม่ค่อยสอดคล้อง เพราะ.....

ตอนที่ ๔ ข้อมูลกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย

๑. มีการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

- ☐ มี ☐ ไม่มี เพราะ.....

๒. มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ☐ มี ☐ ไม่มี เพราะ.....

๓. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

- ☐ มี ☐ ไม่มี เพราะ.....

๔. มีการให้บริการสืบค้นทาง Internet

- ☐ มี ☐ ไม่มี เพราะ.....

๕. มีมุมบริการสื่อ หนังสือ เอกสาร

☐ มี

☐ ไม่มี เพราะ.....

๖. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ฯลฯ ร่วมกับชุมชน

☐ มี

☐ ไม่มี เพราะ.....

ตอนที่ ๕ ข้อมูลอื่นๆ (ระบุข้อมูลที่พบจากการนิเทศ ที่นอกเหนือจากข้อมูลที่ระบุไว้ในแบบการนิเทศนี้)

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ

(.....)

ตำแหน่ง.....

วัน.....เดือน.....พ.ศ.

(ตัวอย่าง) เครื่องมือนิเทศการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กศน.ตำบล..... ศูนย์ กศน. อำเภอ.....

สำนักงาน กศน.จังหวัด.....

ดำเนินการนิเทศ ครั้งที่ วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

คำชี้แจง แบบนิเทศ ติดตามผล และประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้
นิเทศ ใช้ในการรวบรวมข้อมูลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการจัดกิจกรรม
ส่งเสริมการอ่าน แบบนิเทศ ติดตาม แบ่งออกเป็น ๔ ตอน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ตอนที่ ๒ การดำเนินการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการอ่าน ใน ๓ ด้าน คือ ด้านบริหารจัดการ
ด้านการจัดกิจกรรม ด้านกลุ่มเป้าหมาย และด้านนิเทศ ติดตามผล

ตอนที่ ๓ ปัญหา อุปสรรค การดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ตอนที่ ๔ จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ให้ผู้นิเทศ ติดตามผล การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัด
กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยการสังเกต สัมภาษณ์ สอบถามผู้เรียน ครู/วิทยากร โดยทำเครื่องหมาย ✓
ใน ☐ และบันทึกข้อมูลลงในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริง

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

๑.กิจกรรมที่จัด

- ☐ กิจกรรมอำเภอเยี่ยมเคลื่อนที่
☐ กิจกรรมมุมส่งเสริมการอ่าน
☐ กิจกรรมอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน
☐ กิจกรรมยอดนักอ่าน
☐ อื่นๆ (ระบุ).....

๒. สถานที่จัด.....

๓. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ระหว่าง วันที่.....ถึงวันที่.....

๔. จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรม.....คน

๕. จำนวนกลุ่มเป้าหมายในวันทีนิเทศ ติดตามผล.....คน คิดเป็นร้อยละ.....ของจำนวน

๖. ขณะที่นิเทศติดตามผล มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความสนใจ ประมาณ.....คน
คิดเป็นร้อยละ.....ของกลุ่มเป้าหมายที่มาเข้าร่วมกิจกรรมในวันนิเทศ ติดตามผล

ตอนที่ ๒ การดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

รายการ	ใช่	ไม่ใช่	หมายเหตุ
ด้านบริหารจัดการ ๑. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโครงการอำเภอย้ายเคลื่อนที่ ๒. มีการจัดมุมส่งเสริมการอ่าน (ทุกหมู่บ้าน,โรงพยาบาล,โรงเรียน,กศน.ตำบล,ที่ว่าการอำเภอ,สถานีตำรวจภูธร) ๓. มีอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน(ทุกตำบล) ๔. มีการส่งเสริมยอตนักอ่านระดับหมู่บ้าน ๕. มีการจัดทำทำเนียบเครือข่าย ๖. มีการใช้งบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ด้านการจัดกิจกรรม ๑. มีแผน/โครงการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน/มีความชัดเจน ๒. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน ๓. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ๔. มีวัสดุอุปกรณ์ในการจัด มีคุณภาพและมีความเพียงพอ ๕. มีสื่อการให้บริการมีความหลากหลาย เพียงพอต่อการให้บริการ ๖. อาสาสมัครส่งเสริมการอ่านมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ๗. มีเครือข่ายมีส่วนร่วม และสนับสนุนการจัดกิจกรรม ๘. มีการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการใช้บริการ ๙. มีการนิเทศติดตามและประเมินผล ด้านกลุ่มเป้าหมาย ๑๐. นักเรียน ๑๑. นักศึกษา ๑๒. ประชาชนทั่วไป ด้านนิเทศ ติดตามผล ๑๓. มีการสังเกต สัมภาษณ์ สอบถามผู้เรียน ครู/วิทยากร			

ตอนที่ ๓ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๔ จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

จุดเด่น.....

.....

จุดที่ควรพัฒนา

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ
(.....)

(ตัวอย่าง) เครื่องมือติดตามและประเมินผล
การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กศน.ตำบล..... ศูนย์ กศน. อำเภอ.....
สำนักงาน กศน.จังหวัด.....
ดำเนินการนิเทศ ครั้งที่ วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

คำชี้แจง แบบติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ที่ผู้ใช้บริการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้รับ
ดังนั้น จึงขอให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ตอบแบบสอบถาม โดยทำเครื่องหมาย ✓
ใน ☐ และกรอกข้อความตามความเป็นจริง

๑. เพศ ☐ หญิง ☐ ชาย ☐

๒. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เข้าร่วม

- ☐ อำเภอเยี่ยมเคลื่อนที่
☐ มุมส่งเสริมการอ่าน
☐ อาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน
☐ กิจกรรมยอตนักอ่าน
☐ อื่นๆ (ระบุ)

๓. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

๓.๑ ได้รับรู้เพิ่มเติมจากกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
๓.๒ มีความรู้ความเข้าใจและเสริมสร้างทักษะในการอ่าน-เขียนเพิ่มมากขึ้น	☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
๓.๓ ได้รับคุณค่าและประโยชน์จากการอ่านทำให้เกิด “นิสัยรักการอ่าน”	☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
๓.๔ ได้รับข่าวสารการจัดกิจกรรมจากการประชาสัมพันธ์ของ กศน.	☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
๓.๕ บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการเข้าร่วมกิจกรรม	☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
๓.๖ สื่อ-อุปกรณ์ มีความพร้อมและเพียงพอต่อการใช้บริการ	☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
๓.๗ ได้รับความสะดวกจากการบริการ	☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

**(ตัวอย่าง) เครื่องมือนิเทศติดตามผล
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง**

กศน.ตำบล..... ศูนย์ กศน. อำเภอ.....

สำนักงาน กศน.จังหวัด.....

ดำเนินการนิเทศ ครั้งที่ วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

คำชี้แจง

แบบนิเทศ ติดตามผล และประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้นิเทศ ใช้ในการรวบรวมข้อมูลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรคของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง แบบนิเทศ ติดตาม แบ่งออกเป็น ๔ ตอน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ ๒ การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ใน ๔ ด้าน คือด้านขั้นเตรียมการ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านนิเทศติดตามผล และด้านผลการดำเนินงาน

ตอนที่ ๓ ปัญหา และอุปสรรค การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ ๔ จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

ให้ผู้นิเทศ ติดตามผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โดยการสังเกต สัมภาษณ์ สอบถามผู้เรียน ครู/วิทยากร โดยทำเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ และบันทึกข้อมูลลงในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริง

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

๑.วิชาที่เปิดสอน.....

๒. หลักสูตร จำนวนชั่วโมง

๓. สถานที่จัด

๔.ชื่อวิทยากร.....

☐ ข้าราชการ/ลูกจ้างประจำหน่วยงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ.....

☐ ลูกจ้างหน่วยงานเอกชน.....

☐ ผู้รู้/ภูมิปัญญาในชุมชน

☐ ผู้รู้/ภูมิปัญญานอกชุมชน

๕. วัน /เดือน /ปี ที่ได้รับอนุมัติให้จัดการเรียนการสอน

๖. ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนระหว่างวันที่.....
ถึงวันที่.....

๗. จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน.....คน

☐ ชายคน ☐ หญิง.....คน

๘. จำนวนนักศึกษาในวันนี้นิเทศ ติดตามผลคน คิดเป็นร้อยละ ของจำนวน
นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน

๙. ขณะที่นิเทศติดตามผล มีผู้เรียนมีความสนใจเรียน ประมาณ คน คิดเป็นร้อยละ
.....ของนักศึกษาที่มาเรียนในวันนี้นิเทศ ติดตามผล

ตอนที่ ๒ การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

รายการ	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
๑. ด้านขั้นเตรียมการ ๑.๑. การสร้างความเข้าใจการดำเนินงานกับบุคลากร ๑.๒. การสำรวจวิเคราะห์ จัดทำระบบสารสนเทศ จัดทำแผนงาน / โครงการ ๑.๓. การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ๑.๔. การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ๑.๕. การประสานเครือข่าย ๑.๖. การออกแบบกิจกรรมโดยนำข้อมูลจากแหล่ง ต่าง ๆ มาใช้ ๒. ด้านดำเนินการจัดกิจกรรม ๒.๑. การสร้างความตระหนักให้กับผู้เรียน และชุมชน ๒.๒ จัดทำแผนการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน และชุมชน ๒.๓. จัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชน - ด้านความรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - ด้านส่งเสริมอาชีพ ๒.๔. การประเมินผลการเรียนรู้ : โดยมีเครื่องประเมินผลการเรียน ๒.๔.๑ แบบทดสอบ ๒.๔.๒ ผลงานผู้เรียน ๒.๔.๓ การสังเกต ๒.๔.๔ แบบบันทึกการเรียนรู้ ๒.๔.๕ แฟ้มสะสมงาน ๒.๕. การเผยแพร่ผลงานต่อหน่วยงานสาธารณชน โดยใช้รูปแบบและวิธีการต่าง ๆ เช่น ตลาดนัดความรู้ แหล่งเรียนรู้ อำเภอกเลี่ยนที่ สื่อมวลชน เอกสาร สิ่งพิมพ์ หอกระจายข่าว ICT ฯลฯ ๓. ด้านนิเทศติดตามผล ๓.๑ มีคณะกรรมการ/ผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการดำเนินงาน ๓.๒ จัดทำแผนการติดตามผล/ประเมินผล ๓.๓ ติดตามประเมินผลตามแผนที่กำหนด ๓.๔ สรุปผลและรายงานผลการติดตามผลการดำเนินงาน ๓.๕ นำผลการติดตามมาปรับปรุงและพัฒนางาน			

๔. ด้านผลการดำเนินงาน

ลำดับที่	รายการ	ระดับความสำเร็จ					หมายเหตุ
		๕ มาก ที่สุด	๔ มาก	๓ ปาน กลาง	๒ น้อย	๑ ควร ปรับปรุง	
๑	กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง						
๒	กลุ่มเป้าหมายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ๒.๑ การประกอบอาชีพ ๒.๒ การออม ๒.๓ การลด ละ เลิก อบายมุข ๒.๔ การมีสุขภาพกายแข็งแรง ๒.๕ การมีสุขภาพจิตใจที่เข้มแข็ง						
๓	ผลที่เกิดกับชุมชน ๓.๑ มีการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาตนเอง อย่างเป็นระบบ ๓.๒ เกิดกิจกรรมพึ่งตนเองอย่างเป็น ระบบ ๓.๓ เกิดการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาศักยภาพ ชุมชน ๓.๔ เกิดเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในชุมชน						
๔	สังคมคุณธรรม ๔.๑ มีวินัยในการดำเนินชีวิต ๔.๒ มีความซื่อสัตย์ ๔.๓ มีความอดทน ๔.๔ ความมีเหตุผล ๔.๕ รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ๔.๖ รู้จักใช้ทุนและการแสวงหาทุนทาง สังคม						

ตอนที่ ๓ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๔ จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาการจัดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง

จุดเด่น

.....

.....

.....

.....

จุดที่ควรพัฒนา

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้บันทึก

ตัวอย่าง

คำสั่งศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ....

ที่...../๒๕๕.....

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๕ กำหนดให้สถานศึกษาต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ที่กำหนด และให้ดำเนินการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมหลักกิจกรรมหนึ่งของระบบการประกันคุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพ ซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการนิเทศจะสะท้อนการปฏิบัติงานที่จะนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

เพื่อให้การปฏิบัติราชการของศูนย์ กศน. อำเภอ/เขต..... เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดผลดีต่อราชการ อาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ๔๘๙ /๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๑ เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ และผู้อำนวยการสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตปฏิบัติราชการแทน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา ให้มีหน้าที่กำหนดเป้าหมายและแผนการนิเทศเสนออนุมัติ ดำเนินการนิเทศตามแผน สรุปและรายงานผลการนิเทศเสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง และนำผลการนิเทศไปพัฒนาและปรับปรุงงานให้มีคุณภาพ ประกอบด้วย

ผู้อำนวยการการศูนย์ กศน. อำเภอ/เขต....	ประธานคณะกรรมการ
หัวหน้างานการศึกษาพื้นฐาน	กรรมการ
หัวหน้างานการศึกษาต่อเนื่อง	กรรมการ
หัวหน้างานการศึกษาตามอัธยาศัย	กรรมการ
หัวหน้างานส่งเสริมการศึกษา	กรรมการ

ฯลฯ

หัวหน้างานแผนงาน นิเทศ ติดตามผล กรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้ง ดำเนินงานตามภารกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเกิดผลดีแก่ทางราชการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่ วันที่.....เดือน..... พ.ศ. ๒๕๕..... เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ เดือน.....พ.ศ.....

(.....)

ผู้อำนวยการศูนย์ กศน. อำเภอ.....

ตัวอย่าง

สมุดบันทึกการนิเทศ

ศูนย์ กศน. ตำบล.....

ศูนย์ กศน. อำเภอ.....

สำนักงาน กศน.จังหวัด.....

สังกัด สำนักงาน กศน.
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

การนิเทศ ครั้งที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผลการนิเทศ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การดำเนินงานต่อเนื่องหลังการนิเทศ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้รับการนิเทศ

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้รับการนิเทศ

(.....)

ตัวอย่าง

แบบรายงานการนิเทศการศึกษา แบบที่ ๑

สถานศึกษา.....จังหวัด.....
 สรุปรายงานตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....
 ผู้สรุปรายงาน.....

สภาพสถานศึกษาก่อนการนิเทศ

.....

กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

.....

สภาพหลังการนิเทศ

.....

ปัญหาของสถานศึกษาที่ควรดำเนินการช่วยเหลือต่อไป

.....

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาในระยะต่อไป

.....

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
/...../.....

ตัวอย่าง

แบบรายงานการนิเทศการศึกษา แบบที่ ๒

สถานศึกษา.....จังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้อมูลเดิมของสถานศึกษา

๑. สภาพทั่วไป.....

๒. ความดีเด่นของสถานศึกษา

.....
.....
.....

๓. คุณภาพการศึกษาและสิ่งที่สถานศึกษาต้องการปรับปรุงแก้ไข

.....
.....
.....

๔. การนิเทศ

ปัญหา	การนิเทศ	งานที่จะทำต่อไป

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ

(.....)

...../...../.....

ตัวอย่าง

แบบรายงานการนิเทศการศึกษา แบบที่ ๓

ชื่อสถานศึกษา.....

ชื่อ - นามสกุล ผู้นิเทศ

รายงานการนิเทศ

๑. สถานศึกษามีกิจกรรมดีเด่นในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑

๑.๒

๒. สถานศึกษาต้องการความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์ในเรื่องต่อไปนี้

๒.๑

๒.๒.....

๓. กิจกรรม/ความช่วยเหลือ ที่ได้สนับสนุนในการนิเทศมี ดังนี้

๓.๑

๓.๒.....

๔. ความก้าวหน้า/ผลสำเร็จของกิจกรรมที่ดำเนินการตามข้อ ๓

๔.๑

๔.๒.....

๕. สถานศึกษาได้จัดการศึกษาตามแนวนโยบายของสำนักงาน กศน. ดังนี้

๕.๑

๕.๒.....

๖. สถานศึกษามีโครงการเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการศึกษาที่สำคัญ ดังนี้

๖.๑

๖.๒.....

๗. สรุปภาพรวมการพัฒนาของสถานศึกษาที่ได้รับความช่วยเหลือจากการนิเทศภายใน

๗.๑

๗.๒.....

๘. ข้อมูลอื่นๆ (ระบุ)

๘.๑

๘.๒.....

๙. ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา

๑๐. ข้อเสนอแนะ.....

ลงชื่อ.....ผู้รายงานการนิเทศ
(.....)

(ตัวอย่าง)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งาน.....ศูนย์ กศน. อำเภอ.....
 ที่/..... วันที่
 เรื่อง รายงานผลการนิเทศภายในสถานศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ.....

ตามที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ..... ได้แต่งตั้งและมอบหมายให้คณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อดำเนินงานนิเทศติดตามผลการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามแผนการนิเทศนั้น คณะกรรมการนิเทศได้จัดทำรายงานผลการนิเทศกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕.... ครั้งที่.... ระหว่างวันที่....เดือน.....พ.ศ.....เพื่อนำผลการนิเทศมาพัฒนาการดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้น บัดนี้ กลุ่ม งาน.....ได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว ดังแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรด

๑. โปรดทราบ

๒. โปรดลงนามทราบผลการดำเนินงานเพื่อจะได้แจ้งผู้เกี่ยวข้องต่อไป

บรรณานุกรม

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. การพัฒนาบุคลากรผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในของสถานศึกษาต้นสังกัด

กรมการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์, ๒๕๔๒.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. การพัฒนาระบบนิเทศการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
คุรุสภา, ๒๕๔๓.

กรทอง จิระเดชกุล . คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์ธารอักษร
จำกัด, ๒๕๕๐ .

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. คู่มือผู้บริหารโรงเรียน : การดำเนินการนิเทศ
ภายในโรงเรียนประถมศึกษา. เอกสาร ศน. ที่ ๕๖/๒๕๓๔ , ๒๕๓๔ .

วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. หลักการนิเทศการศึกษา . ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , ๒๕๓๐ .

ศึกษานิเทศก์, หน่วย. กรมการศึกษานอกโรงเรียน. คู่มือการนิเทศภายใน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
เสมาธรรม, ม.ป.ป.

สุชาติ ศรีสุวรรณ . การจัดการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด :
การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเลย .วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๒๘ .

สุนทร ไคลมี . การจัดการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด :
การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดกาญจนบุรี , วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘ .

สุศักดิ์ ปาเฮ . “ การนิเทศภายใน หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน ” วารสารวิชาการ .
ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๕ .

สมเกียรติ รัตนวิฑูรย์ . การจัดงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัด : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดน่าน,วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐ .

เพ็ญพักตร์ ลิ้มประพันธ์, การดำเนินการนิเทศภายในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด.
กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน, ๒๕๔๓.

สงัด อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม,
๒๕๓๐.

หน่วยศึกษานิเทศก์, สำนักงาน กศน. สรุปรายงานผลการนิเทศ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย ปีงบประมาณ ๒๕๕๓. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รังษีการพิมพ์, ๒๕๕๓.

Horn.Oxford advanced Learner”s Dictionary of current English. Third Edition.
London,Oxford University Press,๑๙๗๔.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นางสาวอุไรรัตน์ ชนะบำรุง

รองผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดตราด
รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการ สำนักงานกศน.
จังหวัดตราด

คณะผู้จัดทำ

นางสาวอุไรรัตน์ ชนะบำรุง

รองผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดตราด
รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการ สำนักงานกศน.
จังหวัดตราด

ดร.สุธี วรประดิษฐ์

ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงาน กศน. จังหวัดตราด

นางภาวิณี วรประดิษฐ์

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน กศน. จังหวัดตราด

ออกแบบปก

นางสาวสุประวีณ์ กลีบสมุทร

นักจัดการงานทั่วไป

